

Spółdzielcza Grupa Bankowa

L.dz. ZRB/DUS-105/18

30.03.2018 r.

INFORMACJE Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU REJONOWEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W LUTUTOWIE WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017 ROKU

Lututów, kwiecień 2018 r.

INFORMACJE Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU
REJONOWEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W LUTUTOWIE,
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017 ROKU

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Lututowie jest zrzeszony w Spółdzielczej Grupie Bankowej, a Bankiem Zrzeszającym jest SGB-Bank S.A. w Poznaniu.

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Lututowie jest również uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. Ma to na celu wzmocnienie bezpieczeństwa Banku oraz jego pozycji konkurencyjnej.

Zgodnie ze Statutem, Rejonowy Bank Spółdzielczy w Lututowie może działać na terenie woj. łódzkiego oraz na terenie powiatu ostrzeszowskiego, jak również na terenie powiatów: kaliskiego, ostrowskiego, kępińskiego, kluczborskiego i oleskiego.

Obecnie Rejonowy Bank Spółdzielczy w Lututowie działa na terenie czterech powiatów: wieluńskiego, wieruszowskiego, sieradzkiego i ostrzeszowskiego, w dwóch województwach łódzkim i wielkopolskim, posiadając 14 Oddziałów, 3 Filie oraz 3 Punkty Kasowe. Jednostka Podstawowa (Centrala) Banku mieści się w Lututowie przy ul. Klonowskiej 2.

Oddziały w:

- 1) Brąszewicach, 98-277 Brąszewice, ul. Górna 9,
- 2) Czajkowie, 63-524 Czajków 34A,
- 3) Czastarach, 98-410 Czastary, ul. Wolności 26,
- 4) Galewicach, 98-405 Galewice, ul. Przemysłowa 7,
- 5) Grabowie n/Prosną, 63-520 Grabów n/Prosną, ul. Rynek Wł. Jagiełły 1c,
- 6) Klonowej, 98-273 Klonowa, ul. Złoczewska 9,
- 7) Kraszewicach, 63-522 Kraszewice, ul. Wieluńska 23,
- 8) Lututowie, 98-360 Lututów, ul. Klonowska 2,
- 9) Mikstacie, 63-510 Mikstat, ul. Krakowska 6,
- 10) Ostrówku, 98-311 Ostrówek 114,
- 11) Sokolnikach, 98-420 Sokolniki, ul. Piłsudskiego 1,
- 12) Wieluniu, 98-300 Wieluń, Plac Legionów 2,
- 13) Wieruszowie, 98-400 Wieruszów, ul. Piskorska 12,
- 14) Złoczewie, 98-270 Złoczew, ul. Starowieluńska 18.

Filie w:

- 1) Wieluniu, 98-300 Wieluń, os. Ks. Kard. Wyszyńskiego 40,
- 2) Wieruszowie, 98-400 Wieruszów, ul. Fabryczna 6,
- 3) Kurowie, 98-300 Wieluń, Kurów, ul. Wieluńska 11a.

Punkty Kasowe w:

- 1) Osieku, 98-405 Galewice, Osiek 105a,
- 2) Wieluniu, 98-300 Wieluń, ul. Sieradzka 62,
- 3) Wieluniu, 98-300 Wieluń, ul. A. Struga 1,

Agencje Bankowe w:

- 1) Bobrownikach,
- 2) Chajewie,
- 3) Kliczkowie Małym,
- 4) Kolonii Osiek,
- 5) Kotłowie,
- 6) Masłowicach,
- 7) Mierzycach,
- 8) Młynisku,
- 9) Osieku,
- 10) Osowie,
- 11) Ostrówku gm. Galewice,
- 12) Turowie,
- 13) Wyszanowie.

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Lututowie nie prowadzi działalności handlowej.

Bank na dzień 31.12.2017 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

Bank ujawnia informacje wg stanu na dzień 31.12.2017 r. na stronie internetowej Banku – adres: www.rbslututow.pl, w siedzibie Banku, mieszczącej się w Lututowie, przy ulicy Klonowskiej 2, 98-360 Lututów, na piętrze, w pokoju Kancelaria oraz w Oddziałach Banku.

Bank ujawnia informacje wynikające z:

Rozdział 1 - Rozporządzenia UE nr 575/2013 (Rozporządzenie CRR) oraz Dyrektywy UE nr 36/2013 r. (Dyrektywa CRD IV),

Rozdział 2 - Ustawy Prawo bankowe,

Rozdział 3 - Uchwały KNF nr 218/2014 r. z dnia 22.07.2014 r., dotyczącej „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych przez KNF”,

Bank sporządzając informacje, które należy ujawnić, uwzględnia również następujące dokumenty:

- Uchwała KNF nr 326/2011 z dnia 20.12.2011 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu,
- Pismo KNF z dnia 17.04.2013 r., dotyczące wytycznych w sprawie procedur, kryteriów i minimalnych wymogów oceny kwalifikacji członków zarządu i rady nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje w instytucji kredytowej (banku),
- wytyczne EUNB w zakresie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i wolnych od obciążeń z 27 czerwca 2014 roku EBA/GL/2014/03.

Rozdział 1.

Ujawnienie informacji wynikających z Rozporządzenia UE nr 575/2013 (Rozporządzenie CRR) oraz Dyrektywy UE nr 36/2013 r. (Dyrektywa CRD IV)

I. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury. Zgodnie z Umową Systemu Ochrony SGB, Bank stosuje regulacje wzorcowe opracowane przez Spółdzielnie po ich dostosowaniu do swojej wielkości, zakresu i specyfiki działania.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych,
 - b) działalność komórki do spraw zgodności;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Strategia zarządzania ryzykiem w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie określa również podstawowe zadania organów Banku w tym zakresie.

Zadania Rady Nadzorczej Banku:

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym:

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie,
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie;
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zadania Zarząd Banku:

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
- 5) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 6) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
- 7) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
- 8) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- 9) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Do ryzyk istotnych, które podlegają szczególnemu nadzorowi, Bank zalicza:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzykom operacyjne, w tym ryzyko modeli;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko koncentracji;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 7) ryzyko kapitałowe;
- 8) ryzyko braku zgodności.

Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru ryzyka w oparciu o metody i modele, dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka.

Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości, charakteru oraz zmienności poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.

Metody/modelę, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.

Przegląd i aktualizacja metod/modeli lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymanie udziału należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w ogólnej kwocie należności od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie nie wyższym od 10%;
- 4) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 10%;
- 5) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 40%;
- 6) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 60% funduszy własnych Banku;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku głównie portfeli aktywów o charakterze bankowym,
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie do 50% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 9,50% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 65% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) wskaźnik wymieniony w lit. b) może ulec podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 3 lat i dochód klienta detalicznego przekracza poziom dwóch przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw,
- 2) stosowanie szczegółowych limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
 - c) w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej:
 - 75% lub,
 - 80% w przypadku gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP;
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat;
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m. in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku, wartość nieruchomości obniżyła się i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 15% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:

- a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- c) wskaźnik wymieniony w lit. b) może ulec podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 3 lat i dochód klienta detalicznego przekracza poziom dwóch przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw.

Za obszar ryzyka kredytowego w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego;
- 2) Członek Zarządu ds. Ekonomicznych w zakresie nadzoru nad pracą Wydziałów: Analityków Kredytowych oraz Windykacji.
- 3) Członek Zarządu ds. Handlu w zakresie nadzoru nad produktami kredytowymi i działalnością kredytową (handlową/operacyjną).
- 4) Członek Zarządu ds. Operacyjnych w zakresie nadzoru nad pracą Wydziału Monitoringu i Restrukturyzacji.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku uczestniczą:

- 1. Rada Nadzorcza – która:
 - 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku;
 - 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
 - 3) podejmuje decyzje kredytowe.
- 2. Zarząd:
 - 1) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - 2) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 1;
 - 3) odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - 4) podejmuje decyzje kredytowe;
 - 5) podejmuje decyzje w przedmiocie klasyfikowania ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, zgodnie z zapisami „Procedury przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością kredytową w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie.
- 3. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitet ALCO), który:
 - 1) opiniuje projekty Zasad zarządzania ryzykiem kredytowym oraz Polityki kredytowej;
 - 2) opiniuje metody pomiaru i oceny portfelowego ryzyka kredytowego;
 - 3) opiniuje poziom limitów dla portfelowego ryzyka kredytowego;
 - 4) monitoruje i analizuje poziom portfelowego ryzyka kredytowego występującego w Banku;
 - 5) analizuje wpływ na ryzyko kredytowe:
 - a) obecnej i przyszłej sytuacji na lokalnym rynku usług finansowych,
 - b) sytuacji ogólnogospodarczej.
- 4. Komitet Kredytowy, który:
 - 1) opiniuje wnioski kredytowe dotyczące zawierania transakcji kredytowych,
 - 2) opiniuje wnioski kredytowe dotyczące zmiany warunków umownych.
- 5. Wydział Produktów Bankowych, który podlega Członkowi Zarządu ds. Handlu:
 - 1) opracowuje politykę kredytową, z wyłączeniem polityk dotyczących procesu zarządzania ryzykiem poszczególnych portfeli,
 - 2) opracowuje, wdraża i aktualizuje regulacje produktowe dotyczące produktów bankowych i okołobankowych, w tym kredytów oraz regulacje służące ograniczaniu ryzyka kredytowego;
 - 3) przeprowadza szkolenia i warsztaty dla pracowników Banku w zakresie produktów oraz przebiegu procesu kredytowego,

- 4) wprowadza zmiany do oprocentowania produktów kredytowych i tabeli prowizji i opłat,
- 5) prowadzi rejestr odstępstw,
- 6) bierze udział w pracach Komitetu Kredytowego,
- 7) bierze udział w pracach Komitetu ALCO.
6. Wydział Handlu, który podlega Członkowi Zarządu ds. Handlu:
 - 1) realizuje strategię Banku w zakresie działalności handlowej, poprzez realizację polityki kredytowej w zakresie sprzedaży produktów,
 - 2) dysponuje środkami na działalność kredytową pochodzącymi ze źródeł zewnętrznych,
 - 3) nadzoruje systemy BIK, BIG, KRD, BIG INFOMONITOR, Bankowy Rejestr,
 - 4) tworzy, aktualizuje oraz zarządza procesami w systemie obsługi zadań i dokumentów – Novum EOD,
 - 5) bierze udział w pracach Komitetu ALCO,
 - 6) bierze udział w pracach Komitetu Kredytowego.
7. Wydział Analityków Kredytowych, który podlega Członkowi Zarządu ds. Ekonomicznych:
 - 1) tworzy i aktualizuje regulacje wewnętrzne normujące proces wyceny i aktualizacji zabezpieczeń,
 - 2) weryfikuje podlegające ocenie analityka dokumentację kredytową pod względem kompletności, poprawności i wiarygodności,
 - 3) weryfikuje ocenę zdolności kredytowej oraz adekwatność proponowanych zabezpieczeń,
 - 4) uczestniczy w procesie oceny agencji bankowych,
 - 5) uczestniczy w zarządzaniu ryzykami bankowymi zgodnie z obowiązującymi regulacjami;
 - 6) bierze udział w pracach Komitetu Kredytowego.
8. Wydział Ryzyk Bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko portfelowe, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane z:
 - 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedur kredytowych obejmujących zarządzanie wszystkimi aspektami ryzyka kredytowego, przygotowywaniem propozycji zmian procedur dla Zarządu;
 - 2) zapewnieniem zgodności procedur ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - 3) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - 4) dokonywaniem pomiaru i monitorowania ryzyka;
 - 5) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
 - 6) wydawanie rekomendacji mających na celu kształtowanie poziomu ryzyka kredytowego Banku.
 - 7) bierze udział w pracach Komitetu ALCO,
 - 8) bierze udział w pracach Komitetu Kredytowego.
9. Wydział Windykacji, który podlega Członkowi Zarządu ds. Ekonomicznych:
 - 1) tworzy i aktualizuje regulacje wewnętrzne normujące proces windykacji, przejmowania aktywów za długi oraz odpisywania i umarzania oraz przenoszenia do ewidencji pozabilansowej wierzytelności,
 - 2) sporządza miesięczną i kwartalną informację dotyczącą kredytów przeterminowanych, zagrożonych i pod obserwacją oraz dokonuje ich przeglądu i analizy,
 - 3) prowadzi rejestry: Bankowych Tytułów Egzekucyjnych, zawieszonych postępowań egzekucyjnych, spraw zakończonych, spraw sądowych,
 - 4) sporządza półroczną analizę należności odzyskiwanych w wyniku działań windykacyjnych,
 - 5) współpracuje z Wydziałem Monitoringu i Restrukturyzacji w zakresie wczesnej identyfikacji ekspozycji kredytowych, których jakość się pogarsza,
 - 6) współpracuje z Oddziałami w zakresie odzyskiwania należności,
 - 7) dokonuje oceny stopnia zabezpieczenia zwrotności ekspozycji kredytowych w odniesieniu do których prowadzone jest postępowanie egzekucyjne,
 - 8) przygotowuje propozycje działań windykacyjnych,
 - 9) przygotowuje projekty uгод, porozumień oraz propozycji warunków spłaty wierzytelności Banku,

- 10) przygotowuje dokumentację niezbędną do podjęcia decyzji przez Zarząd Banku w zakresie windykacji należności,
 - 11) podejmuje czynności w celu uzyskania tytułów wykonawczych,
 - 12) podejmuje czynności przymusowej windykacji oraz współpracuje z organami egzekucyjnymi,
 - 13) współdziała z likwidatorem lub syndykiem masy upadłościowej w przypadku podmiotów, które podlegają likwidacji bądź zgłoszone są do upadłości,
 - 14) przejmuje aktywa za długi oraz organizuje ich sprzedaż,
 - 15) prowadzi sprawy związane ze sprzedażą wierzytelności Banku,
 - 16) przygotowuje niezbędne dokumenty związane z odpisywaniem, umarzaniem oraz przenoszeniem do ewidencji pozabilansowej wierzytelności Banku,
 - 17) monitoruje wierzytelności odpisane jako nieściągalne oraz wierzytelności przeniesione do ewidencji pozabilansowej w zakresie możliwości ich odzyskania i okresu przedawnienia,
 - 18) prowadzi monitoring kredytowy klientów, w stosunku do których prowadzone jest postępowanie egzekucyjne,
 - 19) wprowadza i pozyskuje dane z systemu AMRON.
10. Wydział Monitoringu i Restrukturyzacji, który podlega Członkowi Zarządu ds. Operacyjnych:
- 1) tworzy i aktualizuje regulacje wewnętrzne normujące proces monitorowania ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw celowych,
 - 2) uczestniczy w tworzeniu i aktualizowaniu regulacji wewnętrznych normujących proces restrukturyzacji zadłużenia,
 - 3) weryfikuje zasadność procesu restrukturyzacji zadłużenia, ugody bądź porozumienia co do spłaty,
 - 4) weryfikuje podlegającą ocenie pracownika ds. monitoringu i restrukturyzacji dokumentację dotyczącą restrukturyzacji zadłużenia pod względem kompletności, poprawności i wiarygodności,
 - 5) weryfikuje ocenę zdolności kredytowej oraz adekwatności zabezpieczeń restrukturyzowanych wierzytelności,
 - 6) koordynuje proces przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych,
 - 7) wydaje opinię w przedmiocie klasyfikowania ekspozycji do odpowiednich kategorii ryzyka,
 - 8) sporządza umowy o przejęcie długu,
 - 9) uczestniczy w pracach Komitetu Kredytowego.
11. Oddziały Banku, będące Komórką zarządzającą, które podlegają Członkowi Zarządu ds. Handlu, odpowiadają w szczególności za:
- 1) pozyskiwanie klientów (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie),
 - 2) gromadzenie dokumentacji kredytowej do wniosku o kredyt (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie),
 - 3) weryfikację danych o klientach (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie),
 - 4) poprawność dokonanej analizy zdolności kredytowej oraz oceny zabezpieczeń i wydanie odpowiedniej propozycji decyzji kredytowej;
 - 5) podejmowanie decyzji kredytowych zgodnie z kompetencjami;
 - 6) przygotowanie umów kredytowych;
 - 7) uruchamianie kredytów;
 - 8) propozycję klasyfikacji ekspozycji kredytowych lub decyzję dotyczącą klasyfikacji ekspozycji kredytowych w ramach posiadanych kompetencji;
 - 9) zgłaszanie propozycji w zakresie restrukturyzacji zadłużenia,
 - 10) administrowanie ekspozycjami kredytowymi;
 - 11) badanie terminowości spłaty kredytu oraz ocenę sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorcy;
 - 12) bieżący kontakt z klientem.

Proces zarządzania ryzykiem portfela kredytowego obejmuje m.in. identyfikację i pomiar ryzyka poprzez:

- a) ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
- b) ocenę poziomu kredytów zagrożonych w kredytach ogółem, ocenę jakości portfela kredytowego (badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych ogólnie oraz w poszczególnych segmentach klientów, branżach itp.),
- c) ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego brutto Banku,
- d) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
- e) ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
- f) monitorowania kredytów zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
- g) analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
- h) analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji:
 - w jeden podmiot lub grupę powiązanych klientów,
 - w ten sam rodzaj zabezpieczenia,
- i) przeprowadzaniu testów warunków skrajnych portfela kredytowego;
- j) monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
- k) monitorowanie skuteczności działań windykacyjnych;
- l) ustalenie adekwatnego do potrzeb systemu informacji zarządczej;
- m) stosowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
 - opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych, w tym dotyczących:
 - zarządzania ryzykiem koncentracji,
 - zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych,
 - stosowanie limitów koncentracji zaangażowań,
 - badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych standardów postępowania.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka DEK zawiera m.in. dane na temat:

- 1) skali zaangażowania Banku w DEK;
- 2) poziomu i struktury portfela DEK;
- 3) stopnia przestrzegania przyjętych limitów;
- 4) poziomu i struktury portfela DEK zagrożonych oraz poziomu utworzonych rezerw celowych;
- 5) skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania (wraz z analizą całego portfela kredytowego);
- 6) wyników testów warunków skrajnych;
- 7) wyników działań windykacyjnych w zakresie DEK (wraz z analizą całego portfela kredytowego).

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka EKZH zawiera m.in. dane na temat:

- 1) skali zaangażowania Banku w EKZH;
- 2) struktury portfela EKZH;
- 3) stopnia przestrzegania przyjętych limitów;
- 4) struktury jakościowej portfela EKZH oraz poziomu utworzonych rezerw celowych;

- 5) stopnia pokrycia EKZH zabezpieczeniami;
- 6) wyników testów warunków skrajnych;
- 7) oceny ryzyka związanego z finansowaniem długoterminowych aktywów.

Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR;
- 3) budowę, weryfikację i aktualizację Zasad zarządzania ryzykiem koncentracji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- 2) ograniczenie kredytowania klientów oraz grup powiązanych klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału;
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;

Proces zarządzania ryzykiem koncentracji odbywa się na wielu szczeblach struktury organizacyjnej Banku; na działania te składają się:

- 1) ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji;
- 2) kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie analizy wniosku.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem koncentracji została uregulowana w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

Badanie ryzyka koncentracji obejmuje:

- 1) zestawienie ekspozycji kredytowych w podziale na branże i rodzaj zabezpieczenia,
- 2) analizę poziomu i wykorzystania wszystkich limitów,
- 3) zestawienie dużych zaangażowań oraz odniesienie ich do uznanego kapitału Banku,
- 4) udział znaczących, indywidualnie istotnych i dużych zaangażowań w portfelu kredytowym ogółem,
- 5) udział zaangażowań zagrożonych znaczących, indywidualnie istotnych i dużych w portfelu zaangażowań znaczących, indywidualnie istotnych i dużych,
- 6) informację o 10 największych podmiotach zakwalifikowanych do znaczących zaangażowań obejmujących poziom ekspozycji kredytowych w grupie podmiotów gospodarczych (dla ekspozycji obliczonych wg wartości nominalnej kapitału + zobowiązania pozabilansowe),
- 7) informację o 3 największych podmiotach zakwalifikowanych do znaczących zaangażowań obejmujących poziom ekspozycji kredytowych w grupie podmiotów samorządowych (dla ekspozycji obliczonych wg wartości nominalnej kapitału + zobowiązania pozabilansowe),
- 8) informację o 10 największych podmiotach zagrożonych (dla ekspozycji obliczonych wg wartości nominalnej kapitału),
- 9) testy warunków skrajnych.

Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) realizowanie strategii finansowania;
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnik LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnik NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
- 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym pokrycie aktywami zobowiązań w okresie do 1 roku oraz posiadanie wystarczającej wielkości pasywów do sfinansowania aktywów w okresie powyżej 1 roku;
- 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie minimum 1;
- 8) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- 9) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem;
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskania i utrzymywania depozytów;
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Proces zarządzania ryzykiem płynności:

1. Rada Nadzorcza – która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;

- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku „Strategii zarządzania ryzykiem w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie”;
- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.
2. Zarząd:
 - 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
 - 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności;
 - 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 2;
 - 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą, wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko.
3. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami – Komitet ALCO, który:
 - 1) opiniuje niniejszą procedurę;
 - 2) opiniuje poziom limitów;
 - 3) identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
 - 4) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
 - 5) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.
4. Wydział Ryzyk Bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko płynności, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane z:
 - 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
 - 2) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - 3) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - 4) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
 - 5) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności;
 - 6) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
 - 7) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR;
 - 8) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
 - 9) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
 - 10) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
5. Główny Księgowy wykonuje zadania związane z:
 - 1) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków;
 - 2) oceną przestrzegania wyznaczonych limitów gotówki w kasach i skarbcach Banku.
6. Zespół Rozliczeń wykonuje zadania związane z:
 - 1) sporządzaniem rzeczywistych i planowanych przepływów środków pieniężnych;
 - 2) sporządzaniem sprawozdania w zakresie przekroczeń limitów pogotowia kasowego;
 - 3) oceną poziomu lokat overnight zakładanych automatycznie.
7. Wydział Handlu wykonuje zadania związane z:
 - 1) sporządzaniem „Planu pozyskania i utrzymania środków uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania”;
 - 2) sporządzaniem analizy stopnia realizacji „Planu pozyskania i utrzymania środków uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania”;
 - 3) ustalaniem (szacowaniem) poziomu planowanych do wypłaty transz kredytowych, oraz planowanych umów, które zostaną zawarte i uruchomione w nadchodzącym miesiącu.
8. Wydział Produktów Bankowych wykonuje zadania związane z:
 - 1) sporządzeniem wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego;
9. Oddziały Banku wykonują zadania związane z:
 - 1) przekazywaniem do Zespołu Rozliczeń informacji niezbędnych do sporządzania prognozy

- przepływów pieniężnych;
- 2) kontrolą i utrzymywaniem limitów kasowych.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- 2) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 3) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- 4) analizy wskaźników płynności;
- 5) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
- 6) wyników testów warunków skrajnych;
- 7) stopnia przestrzegania limitów.

Ryzyko stopy procentowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) maksymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 0,3% sumy bilansowej oraz ograniczanie kwoty pozycji pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 0,10% sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa oraz zapewniającym zachowanie pozycji konkurencyjnej Banku) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom nowych produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) dążenie do wypracowania jak największych przychodów odsetkowych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uczestniczą w podanym zakresie:

1. Rada Nadzorcza:
 - a) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku;
 - b) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
 - c) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.
2. Zarząd Banku:
 - a) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
 - b) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej,

- c) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację powyższych zasad,
 - d) odpowiada za utrzymanie ryzyka stopy procentowej na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą,
 - e) w zakresie ustalania stóp procentowych.
3. Komitet ALCO:
- a) opiniuje zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
 - b) opiniuje poziom limitów,
 - c) identyfikuje potrzeby zmian w polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej Banku,
 - d) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka stopy procentowej Banku,
 - e) ocenia poziom ryzyka stopy procentowej Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi,
 - f) składa propozycję zmian poziomu stóp procentowych Banku lub rodzaju stóp referencyjnych.
4. Wydział Ryzyk Bankowych, będący komórką monitorującą ryzyko stopy procentowej, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonuje zadania związane z:
- a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka stopy procentowej oraz poziomu limitów,
 - b) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - c) proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
 - d) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych,
 - e) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka stopy procentowej,
 - f) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
 - g) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko stopy procentowej,
 - h) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych w zakresie poziomu rynkowych stóp procentowych oraz badaniem scenariuszy skrajnych warunków,
 - i) sporządzaniem raportów dla Komitetu ALCO, Zarządu i Rady Nadzorczej.
5. Wydział Produktów Bankowych w zakresie:
- a) składania i przygotowywania propozycji zmian oprocentowania depozytów i kredytów.
6. Wydział Handlu w zakresie:
- a) dokonywania analizy oprocentowania produktów bankowych na tle oferty banków komercyjnych;
 - b) składania i przygotowywania propozycji zmian oprocentowania depozytów i kredytów.
7. Główny Księgowy w zakresie:
- a) lokowania środków w Banku Zrzeszającym.
8. Jednostki organizacyjne w zakresie:

- a) przyjmowania depozytów i udzielania kredytów,
- b) ustalania w ramach posiadanych pełnomocnictw indywidualnego oprocentowania depozytów i kredytów.

Analiza ryzyka stopy procentowej sporządzana co miesiąc przez komórkę monitorującą obejmuje w szczególności następujące elementy:

- 1) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej,
- 2) stopień niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyko stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne,
- 3) poziom ryzyka przeszacowania,
- 4) poziom ryzyka bazowego,
- 5) poziom ryzyka krzywej dochodowości,
- 6) poziom ryzyka opcji klienta,
- 7) analizę wskaźnikową,
- 8) powiązanie z innymi rodzajami ryzyka,
- 9) wyniki testów warunków skrajnych,
- 10) stopień realizacji i przestrzegania limitów.

Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – która:
 - 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem walutowym w Banku;
 - 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem walutowym, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
 - 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem walutowym na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.
2. Zarząd:
 - 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem walutowym;
 - 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem walutowym;
 - 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem walutowym;

- 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka walutowego na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.
3. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitet ALCO), który:
 - 1) opiniuje zasady zarządzania ryzykiem walutowym;
 - 2) opiniuje poziom limitów;
 - 3) identyfikuje potrzeby zmian w polityce zarządzania ryzykiem walutowym Banku;
 - 4) ocenia poziom ryzyka walutowego Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka.
4. Zadania Komórki Zarządzającej wykonują w szczególności:
 - 1) Główny Księgowy w zakresie:
 - a) zarządzania płynnością walutową,
 - b) zarządzanie rachunkami walutowymi nostro Banku w Banku Zrzeszającym,
 - c) lokowania nadwyżek środków walutowych,
 - d) wyliczanie bieżącej pozycji walutowej Banku,
 - e) przestrzegania limitów związanych z kupnem lub sprzedażą walut obcych zawartych przez upoważnionych pracowników,
 - f) ustalania kursów dla rozliczeń gotówkowych,
 - g) ustalanie kursów negocjowanych,
 - h) utrzymywania pozycji walutowych na poziomie zgodnym z obowiązującymi limitami,
 - i) współpracę z instytucjami zewnętrznymi.
 - 2) Zespół Rozliczeń w zakresie:
 - a) ewidencjonowania i rozliczania transakcji walutowych,
 - b) archiwizowania tabel kursowych.
 - 3) Wydział Produktów Bankowych w zakresie:
 - a) opracowywania i wdrażania regulacji dotyczących działalności dewizowej.
 - 4) Jednostki organizacyjne Banku w zakresie:
 - a) przyjmowania depozytów,
 - b) obsługi transakcji walutowych.
5. Wydział Ryzyk Bankowych odpowiada za:
 - 1) okresowe weryfikowanie i aktualizowanie procedury zasady zarządzania ryzykiem walutowym oraz przygotowanie propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowanie i aktualizowanie metod pomiaru ryzyka walutowego oraz poziomu limitów,
 - 2) zapewnienie zgodności procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
 - 3) dokonywanie pomiaru i monitorowanie poziomu ryzyka, przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
 - 4) analizę wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka walutowego,
 - 5) monitorowanie stopnia wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego,
 - 6) wyliczanie bieżącej pozycji walutowej Banku,
 - 7) monitorowanie i prognozowanie pozycji walutowej Banku,
 - 8) ocenę nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko walutowe,
 - 9) raportowanie w zakresie poziomu ryzyka walutowego dla Komitetu ALCO, Zarządu i Rady Nadzorczej.

Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania,
- 2) racjonalizacja kosztów,
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich,

- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym adekwatnego do profilu ryzyka Banku,
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko),
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje,
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających się warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego,
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest adekwatne do poziomu generowanego ryzyka oraz uwzględnia:

- 1) specyfikę i złożoność wykonywanych czynności generujących ryzyko operacyjne,
- 2) realizowane procesy biznesowe,
- 3) rozproszenie geograficzne jednostek organizacyjnych Banku,
- 4) liczbę oraz wartość dokonywanych i przetwarzanych transakcji,
- 5) funkcjonowanie systemów informatycznych,
- 6) posiadane mechanizmy kontroli i ochrony.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na:

- 1) zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności Banku, w procesach wewnętrznych oraz systemach przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka,
- 2) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu,
- 3) likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- 4) rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych i poniesionych stratach operacyjnych w programie Novum Bank Enterprise NOE.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację procesów, a w ich ramach:
 - a) krytycznych procesów biznesowych,
 - b) procesów kluczowych,
- 2) identyfikację ryzyka,
- 3) pomiar i ocenę ryzyka,
- 4) stosowanie narzędzi redukcji ryzyka,
- 5) monitorowanie ryzyka, w tym:
 - a) raportowanie zdarzeń operacyjnych,
 - b) raportowanie strat operacyjnych,

- c) monitorowanie poziomu wyznaczonych limitów wewnętrznych,
- d) analizę kluczowych wskaźników ryzyka (KRI).

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym:

Rada Nadzorcza w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku;
- 2) zapewnia, że Zarząd posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym w tym również weryfikuje kompetencje Zarządu w tym zakresie;
- 3) jest świadoma profilu ryzyka operacyjnego występującego w Banku.

Zarząd zapewnia skuteczność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez jego regularne przeglądy, a zwłaszcza:

- 1) odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii i zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie ich regularnych przeglądów;
- 2) zapewnia odpowiednie warunki organizacyjne i techniczne oraz zasoby odpowiadające bieżącym i przyszłym wymaganiom Banku;
- 3) zapewnia funkcjonowanie systemu zarządzania zasobami ludzkimi;
- 4) zapewnia funkcjonowanie kultury organizacyjnej, w której nacisk położony jest na efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym, przestrzeganie procedur oraz stosowanie ustalonych reguł postępowania, w tym nienarażanie Banku na utratę reputacji;
- 5) odpowiada za oszacowanie i utrzymywanie ryzyka operacyjnego na określonym poziomie;
- 6) odpowiada za realizację procesu kontroli ryzyka operacyjnego nadzorując zakres i częstotliwość kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia jej adekwatności do profilu ryzyka operacyjnego Banku.

Jednostki/komórki organizacyjne w zakresie wykonywanych zadań:

- 1) identyfikują i oceniają ryzyko operacyjne, w tym ryzyko w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego powstające we wszystkich produktach, prowadzonych projektach, procesach oraz systemach występujących w danej jednostce/komórce organizacyjnej Banku,
- 2) wykonują pogłębioną analizę ryzyka występującego w procesach kluczowych i krytycznych procesach biznesowych,
- 3) podejmują działania zmierzające do minimalizowania ryzyka operacyjnego w ramach nadzorowanych produktów, procesów i systemów,
- 4) monitorują poziom ryzyka operacyjnego, w tym w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- 5) bieżąco zarządzają ryzykiem operacyjnym,
- 6) udostępniają dane niezbędne do badania KRI,
- 7) przestrzegają limitów w zakresie wykonywanych zadań,
- 8) odpowiadają za systemy limitów i wartości progowych zapewniających utrzymywanie ryzyka operacyjnego Banku na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu jego funkcjonowania,
- 9) przygotowują na Komitet ALCO okresowe informacje określone w załączniku do regulaminu funkcjonowania Komitetu ALCO,
- 10) identyfikują, oceniają i rejestrują zdarzenia i straty operacyjne oraz ich skutki,
- 11) na wniosek Prezesa Zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem operacyjnym składają szczegółowy raport nt. powtarzających się regularnie zdarzeń operacyjnych wraz z określeniem przyczyny wystąpienia zdarzenia, w celu wprowadzenia środków zaradczych i zminimalizowania ryzyka poniesienia straty,
- 12) realizują postanowienia zawarte w planach utrzymania ciągłości działania.

Wydział Ryzyk Bankowych odpowiedzialny jest za monitorowanie ryzyka operacyjnego oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu tego ryzyka.

Wydział Ryzyk Bankowych odpowiada za:

- 1) opracowanie i wdrożenie wewnętrznych metod oceny ryzyka operacyjnego,

- 2) określenie (w miarę potrzeb) jednolitego wzoru arkusza służącego do dokonania samooceny ryzyka operacyjnego,
- 3) monitorowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- 4) gromadzenie danych o zidentyfikowanym ryzyku,
- 5) gromadzenie danych i raportów o zdarzeniach i stratach operacyjnych,
- 6) analizę, monitorowanie i raportowanie KRI oraz KPI,
- 7) proponowanie limitów na ryzyko operacyjne,
- 8) monitorowanie przestrzegania limitów na ryzyko operacyjne w skali całego Banku,
- 9) określenie procedur postępowania w przypadku przekroczenia limitów na ryzyko operacyjne,
- 10) obliczanie kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne,

Ponadto Wydział Ryzyk Bankowych w ramach swoich obowiązków:

- 1) przygotowuje raporty z zakresu ryzyka operacyjnego dla Zarządu Banku, Rady Nadzorczej, Komitetu ALCO, a w miarę potrzeby, dla innych komitetów, zespołów czy jednostek/komórek organizacyjnych Banku,
- 2) wspomaga jednostki/komórki organizacyjne Banku w organizowaniu procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 3) monitoruje przepisy zewnętrzne związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym,
- 4) czuwa nad aktualizacją regulacji wewnętrznych związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Banku.

W Banku działa Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami – Komitet ALCO. Komitet ALCO pełni funkcje analityczne, doradcze i wspomagające w stosunku do Zarządu w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Komitet dokonuje weryfikacji wyników samooceny ryzyka operacyjnego, zwłaszcza oceny poziomu ryzyka, dokonanej przez jednostki organizacyjne Banku.

Komitet ALCO otrzymuje na bieżąco raport zdarzeń ryzyka operacyjnego, w tym związanych z bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego,

Szczegółowy skład i kompetencje Komitetu ALCO określa Zarząd.

Efektywna identyfikacja ryzyka obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, tj.:

- 1) jednostki biznesowe;
- 2) systemy;
- 3) procesy;
- 4) produkty.

Identyfikacja uwzględnia wpływ:

- 1) czynników wewnętrznych, tj.:
 - a) struktury organizacyjnej banku,
 - b) specyfiki działalności banku,
 - c) użytkowanych systemów informatycznych,
 - d) struktury klientów banku,
 - e) skarg od klientów banku,
 - f) jakości i rotacji kadr,
 - g) zmian organizacyjnych,
 - h) istniejących podatności środowiska teleinformatycznego,
 - i) planowania istotnych zmian w systemach informatycznych,
 - j) wdrożenia nowych technologii;
- 2) czynników zewnętrznych (otoczenia banku), tj.:
 - a) politycznych,
 - b) prawnych,
 - c) socjodemograficznych,
 - d) konkurencji,
 - e) zmian technologicznych.

Do skutecznej identyfikacji i pomiaru ryzyka bank wykorzystuje następujące narzędzia identyfikacji czynników ryzyka:

- 1) rejestr zdarzeń i strat operacyjnych;
- 2) rejestr skarg i reklamacji klientów banku;

- 3) wyniki testów (PCD, planów awaryjnych);
- 4) dokumentów z audytu wewnętrznego i zewnętrznego;
- 5) innych materiałów kontroli wewnętrznej.

Do pomiaru ryzyka operacyjnego wykorzystywane są także:

- 1) wyniki samooceny ryzyka operacyjnego;
- 2) KRI,
- 3) KPI.

Jednostki/komórki organizacyjne Banku identyfikują ryzyko operacyjne przez określenie źródeł i czynników powstawania ryzyka operacyjnego oraz analizę związków pomiędzy ryzykiem operacyjnym a innymi ryzykami.

Jednostki/komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne są za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w zakresie wykonywanych zadań, identyfikują istniejące ryzyko, zdarzenia i straty operacyjne oraz uczestniczą w wyjaśnianiu przyczyn ich powstania.

Identyfikacja ryzyka operacyjnego w Banku obejmuje:

- 1) ryzyko operacyjne powstające w istniejących produktach, procesach, systemach Banku,
- 2) ryzyko operacyjne powstające na etapie opracowywania nowych produktów, projektów oraz procesów w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, określenie związanych z nim zagrożeń oraz określenie gdzie, w jaki sposób i dlaczego te zagrożenia mogą się zmaterializować.

Dla celów identyfikacji ryzyka operacyjnego i zarządzania tym ryzykiem, Bank wyróżnia w swojej działalności trzy linie biznesowe:

- 1) Bankowość komercyjna (w tym obsługa małych i średnich przedsiębiorstw nie zakwalifikowanych do klasy ekspozycji detalicznych), obejmująca:
 - a) przyjmowanie depozytów i innych wkładów pieniężnych płatnych na żądanie,
 - b) udzielanie kredytów i pożyczek gotówkowych,
 - c) leasing finansowy,
 - d) faktoring,
 - e) gwarancje i zobowiązania,
- 2) Bankowość detaliczna (obsługa osób fizycznych lub małych i średnich przedsiębiorstw zakwalifikowanych do klasy ekspozycji detalicznych), obejmująca:
 - a) przyjmowanie depozytów i wkładów pieniężnych płatnych na żądanie,
 - b) udzielanie kredytów i pożyczek gotówkowych,
 - c) leasing finansowy,
 - d) faktoring,
 - e) gwarancje i zobowiązania,
- 3) Płatności i rozliczenia, obejmujące:
 - a) usługi związane z transferem środków pieniężnych,
 - b) emitowanie instrumentów płatniczych i administrowanie nimi.

Raporty z zakresu ryzyka operacyjnego pozwalają Bankowi na:

- 1) ocenę profilu ryzyka operacyjnego;
- 2) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 3) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka operacyjnego;
- 4) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 5) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

W celu zapewnienia odpowiedniej efektywności przekazywanej informacji zarządczej zakres poszczególnych raportów oraz ich częstotliwość zostały dostosowane do odbiorców informacji oraz do celów, którym mają służyć.

Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,25%;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25%;
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 5,75%;
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 89%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 9%;
- 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 80% funduszy Tier I;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietów udziałów do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum 90% nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla współczynników kapitałowych Banku;
- 12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.

Organizacja procesu zarządzania i planowania kapitałowego

Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza procedury wewnętrzne Banku dotyczące procesu zarządzania i planowania kapitałowego, w tym szacowania kapitału wewnętrznego;
- 2) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania decyzji ze strategią zarządzania i planowania kapitałowego;
- 3) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie zarządzania kapitałowego są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego;
- 2) wprowadza podział realizowanych w Banku zadań w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym;
- 3) przekazuje Radzie Nadzorczej Banku okresową informację na temat wielkości funduszy własnych oraz wielkości wymogów kapitałowych przypadających na istotne rodzaje ryzyka;
- 4) podejmuje czynności mające na celu zapewnienie odpowiedniej wielkości funduszy własnych do skali działania Banku i ponoszonego ryzyka.

Komitet ALCO:

- 1) monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
- 2) ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
- 3) wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku;
- 4) opiniuje zmiany do Strategii zarządzania i planowania kapitałowego, Zasad wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko oraz Zasad szacowania kapitału wewnętrznego;

Wydział Ryzyk Bankowych:

- 1) opracowuje sprawozdania z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego;

- 2) opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie szacowania kapitału wewnętrznego oraz Strategii zarządzania i planowania kapitałowego;

Zespół Analiz i Sprawozdawczości:

- 1) gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
- 2) opracowuje sprawozdania z zakresu łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i poziomów współczynników kapitałowych;
- 3) monitoruje poziom adekwatności kapitałowej;
- 4) wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
- 5) ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych;
- 6) opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych;
- 7) opracowuje aktualizacje Zasad wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka kapitałowego dostarcza informacji na temat:

- 1) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
- 2) poziomu uznanego kapitału;
- 3) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
- 4) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
- 5) wyników testów warunków skrajnych;
- 6) realizacji przyjętych limitów alokacji;
- 7) realizacji planu kapitałowego,
- 8) poziomu wskaźnika dźwigni finansowej.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi ;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która:
 - a) nadzoruje wykonywanie przez Zarząd obowiązków dotyczących zapewniania zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - b) zatwierdza Politykę zgodności i nadzoruje jej przestrzeganie,
 - c) zatwierdza Regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności,
 - d) co najmniej raz w roku ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, w oparciu o okresowe (w tym roczne) raporty komórki do spraw zgodności, informacje od Zarządu oraz rekomendacje Komitetu Audytu,

- e) informuje jednostkę zarządzającą systemem ochrony o wynikach oceny, o której mowa w pkt. d).
- 2) Komitet Audytu, który:
- a) ocenia przynajmniej raz w roku system kontroli wewnętrznej,
 - b) ocenia proces zarządzania ryzykiem dla zapewnienia właściwego prowadzenia działalności bankowej.
- 3) Zarząd, który:
- a) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, w tym za ustanowienie stałej i efektywnie działającej komórki do spraw zgodności, organizację procesu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad jego funkcjonowaniem,
 - b) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie oraz zapewnienie przestrzegania Polityki zgodności,
 - c) wprowadza (zatwierdza wraz z Radą Nadzorczą) Regulamin opracowany przez kierującego komórką do spraw zgodności oraz odpowiada za wdrożenie planów działania komórki do spraw zgodności,
 - d) odpowiada za składanie sprawozdań Radzie Nadzorczej i Komitetowi Audytu w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności,
 - e) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące.
- 4) Komórka do spraw zgodności, do której obowiązków należy:
- a) monitorowanie bieżące pionowe incydentów naruszenia norm zgodności ewidencjonowanych w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego,
 - b) monitorowanie bieżące pionowe rejestru skarg i reklamacji,
 - c) współpraca z komórkami wewnętrznymi Banku w zakresie oceny i monitorowania ryzyka braku zgodności,
 - d) współpraca z kancelarią prawną,
 - e) współpraca ze Spółdzielnią,
 - f) współpraca z Bankiem Zrzeszającym oraz innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie wynikającym z konieczności zapewnienia zgodności,
 - g) raportowanie na temat poziomu ryzyka braku zgodności do Zarządu, Komitetu Audytu oraz Rady Nadzorczej,
 - h) monitorowanie realizacji zaleceń organów nadzorczych,
 - i) wyznaczenie profilu ryzyka oraz identyfikacja czynników ryzyka braku zgodności,
 - j) monitorowanie przestrzegania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych (...)”,
 - k) szkolenie pracowników w zakresie ryzyka braku zgodności,
 - l) koordynowanie procesu przyjmowania i rozpatrywania zgłoszeń naruszeń, w tym anonimowych zgłoszeń naruszeń,
 - m) monitorowanie bieżące pionowe (w ramach II linii obrony) i identyfikowanie przypadków nie przestrzegania regulacji zewnętrznych, wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania, a także rekomendowanie działań naprawczych służących ograniczaniu/ eliminowaniu występowania tego typu przypadków w przyszłości oraz ich skutków,
 - n) budowanie wśród pracowników Banku wysokiego poziomu świadomości oraz utrwalanie zachowań etycznych,
 - o) prowadzenie szkoleń wewnętrznych dla pracowników z zakresu przeciwdziałania nadużyciom, w tym kanałów zgłoszeń naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i standardów etycznych,
 - p) działania mające na celu ograniczanie m.in. ryzyka braku zgodności poprzez identyfikowanie i eliminowanie obszarów narażonych na ryzyko nadużyć.
- 5) Kadra kierownicza, która pełni funkcję odpowiedzialną za zaznajamianie podległych pracowników z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi, tworzenie odpowiedniej kultury organizacyjnej (w tym odpowiedniej kultury zarządzania ryzykami) i zapewnienie przestrzegania

przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów rynkowych w procesach funkcjonujących w Banku, w tym:

- a) nadzór nad przestrzeganiem niniejszej Polityki,
 - b) weryfikację bieżącą stosowaną przed rozpoczęciem lub w trakcie czynności wykonywanych w ramach procesów funkcjonujących w Banku (niezależne, poziome monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach I linii obrony),
 - c) kształtowanie świadomości obowiązku przestrzegania panujących norm,
 - d) promowanie i zachęcanie do przyjmowania postaw etycznych,
 - e) bieżące śledzenie zmian w przepisach prawa i regulacjach wewnętrznych,
 - f) przygotowywanie projektów procedur wewnętrznych z podległego zakresu i utrzymywanie ich w zgodności z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz dostosowanie podległych regulacji wewnętrznych do zmian w prawie,
 - g) współpracę w koniecznym zakresie z Bankiem Zrzeszającym i kancelarią prawną, z którą współpracuje Bank.
- 6) wszyscy pracownicy Banku, którzy zobowiązani są do:
- a) znajomości przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania w zakresie, który dotyczy realizowanych przez nich obowiązków;
 - b) bezwzględnego przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
 - c) informowania komórki do spraw zgodności o przypadkach naruszeń compliance;
 - d) zgłaszania do komórki do spraw zgodności własnych pomysłów dotyczących możliwości ograniczania naruszeń compliance;
 - e) dbałości o dobre imię Banku i godne jego reprezentowanie;
 - f) lojalności wobec Banku, w którym są zatrudnieni;
 - g) wykorzystywania posiadanej wiedzy i kwalifikacji w interesie Banku i jego klientów;
 - h) niepodejmowania czynności, które mogłyby doprowadzić do konfliktu interesów pomiędzy nimi a Bankiem, w szczególności nie powinni podejmować działań konkurencyjnych wobec Banku, w którym są zatrudnieni;
 - i) nienadużywania zajmowanego w Banku stanowiska do osiągnięcia nienależnych osobistych korzyści;
 - j) okazywania szacunku wobec pracowników podległych, w tym w szczególności niestosowania jakichkolwiek form mobbingu lub dyskryminacji.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje identyfikację ryzyka braku zgodności, ocenę ryzyka poprzez pomiar lub szacowanie, projektowanie i wprowadzanie mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności, okresowe raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności.

Raporty z ryzyka braku zgodności zawierają:

- 1) zidentyfikowane ryzyka braku zgodności wraz z ich oceną oraz rekomendowanymi mechanizmami kontrolowania i ograniczania ryzyka, w tym informacje o profilu ryzyka;
- 2) podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem;
- 3) ocenę skuteczności rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie;
- 4) rodzaj i wyniki przeprowadzonych monitoringów i testów zgodności.

Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka.

Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego.

Na proces zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji składa się:

- 1) w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem (identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu):
 - a) pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego,
 - b) ocena zdolności kredytowej i jakości proponowanego zabezpieczenia oraz wydanie propozycji podjęcia decyzji kredytowej,
 - c) podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu;
- 2) w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:
 - a) badanie terminowości spłat zaangażowań klientów wobec Banku,
 - b) ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
 - c) wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka,
 - d) badanie przestrzegania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe;
- 3) ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń;
- 4) w ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank:
 - a) stosuje standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych,
 - b) ogranicza wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity zaangażowań,
 - c) stosuje odpowiedni podział kompetencji w podejmowaniu decyzji kredytowych.

Na proces zarządzania ryzykiem portfela kredytowego składa się:

- 1) opracowanie polityki kredytowej Banku, w tym określenie docelowych grup klientów i oferowanych produktów;
- 2) ustalenie pożądanej struktury portfela kredytowego;
- 3) zapewnienie odpowiedniego poziomu dywersyfikacji ryzyka kredytowego;
- 4) wprowadzenie mechanizmów ograniczających ryzyko kredytowe w tych obszarach, w których posiadanie przez Bank nadmiernych koncentracji (podmiotowych, branżowych) wynika ze specyfiki prowadzonej działalności;
- 5) identyfikacja i pomiar ryzyka poprzez:
 - a) ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - b) ocenę poziomu kredytów zagrożonych w kredytach ogółem, ocenę jakości portfela kredytowego (badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych ogólnie oraz w poszczególnych segmentach klientów, branżach, regionach itp.),
 - c) ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego brutto Banku,
 - d) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - e) ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - f) monitorowania kredytów zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
 - g) analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - h) analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji:
 - w jeden podmiot lub grupę powiązanych klientów,
 - w ten sam rodzaj zabezpieczenia,
 - i) przeprowadzaniu testów warunków skrajnych portfela kredytowego;
- 6) monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
- 7) monitorowanie skuteczności działań windykacyjnych;
- 8) ustalenie adekwatnego do potrzeb systemu informacji zarządczej;
- 9) stosowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
 - a) opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych, w tym dotyczących:
 - zarządzania ryzykiem koncentracji,

- zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych,
- b) stosowanie limitów koncentracji zaangażowań,
- c) badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych limitów i standardów postępowania.

W przypadku gdy poziom ryzyka kredytowego okazuje się nieakceptowalny bank podejmuje działania zmierzające do ograniczenia tego poziomu.

Wartość oraz adekwatność przyjętych zabezpieczeń spłaty kredytów jest przez Bank oceniana na poziomie uzależnionym od: ich stopnia płynności, długoterminowej stabilności wartości, ewentualnego czasu zbycia zabezpieczenia.

Zgodnie z powyższymi kryteriami Bank uszeregowal zabezpieczenia według następującej kolejności:

- 1) wpłata określonej kwoty w złotych lub walucie wymienialnej na rachunek Banku spełniającej warunki określone w art. 102 ustawy Prawo bankowe;
- 2) gwarancja i poręczenie bankowe;
- 3) blokada środków na rachunku w Banku lub innych bankach;
- 4) hipoteka na nieruchomości;
- 5) zastaw rejestrowy;
- 6) poręczenie cywilne;
- 7) cesja wierzytelności z umów handlowych;
- 8) przewłaszczenie;
- 9) cesja wierzytelności z umów ubezpieczeniowych;
- 10) weksel;

Podstawowe zasady szacowania, weryfikacji i aktualizacji wartości przyjętych zabezpieczeń zostały określone w „Instrukcji szacowania, weryfikacji oraz aktualizacji wartości zabezpieczeń w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie”.

Ograniczanie ryzyka poprzez system limitów.

- **Miary i limity ograniczające ryzyko kredytowe, DEK, EKZH i koncentracji.**

1) Ryzyko kredytowe

a) limit determinujący strukturę kredytów ogółem

Rodzaj portfela kredytowego	Maksymalny udział w portfelu kredytowym	Wykorzystanie
Kredyty udzielone osobom fizycznym	40%	36,02%
Kredyty udzielone podmiotom gospodarczym	70%	49,13%
Kredyty udzielone jednostkom samorządu terytorialnego	15%	14,85%

b) limity jednostkowe

Rodzaj ekspozycji kredytowej	Maksymalna kwota jednostkowa (w tys. zł)	Wykorzystanie
Kredyt na działalność gospodarczą	5% funduszy własnych	0,46%
Kredyt konsumpcyjny	0,4% funduszy własnych	0,19%
Kredyt mieszkaniowy	0,8% funduszy własnych	0,70%
Pożyczka hipoteczna	0,4% funduszy własnych	w m-cu 12.2017 nie udzielono pożyczki hipotecznej
Gwarancja, poręczenie	1% funduszy własnych	0,69%
Kredyt dla jednostki samorządu terytorialnego	10% funduszy własnych	4,44%

c) limity określające maksymalny okres kredytowania

Rodzaj ekspozycji kredytowej	Maksymalny okres kredytowania (w latach)	udzielone w grudniu 2017 r.
Kredyty udzielane klientom instytucjonalnym (w tym samorządom)		
Kredyty obrotowe	3 lata	3 lata
Kredyty inwestycyjne	15 lat	11 lat
Gwarancje	3 lata 6 miesięcy	6 lat 9 miesięcy
Kredyty udzielane klientom indywidualnym		
1. Kredyty hipoteczne, w tym:		
Kredyty mieszkaniowe	25 lat	10 lat
Pożyczki hipoteczne	15 lat	w m-cu 12.2017 nie udzielono pożyczki hipotecznej
Kredyty konsumenckie zabezpieczone hipoteką	5 lat	w m-cu 12.2017 nie udzielono takiego kredytu
2. Pozostałe kredyty dla klientów indywidualnych	7 lat	7 lat

d) kredyty zalimitowane przez Zarząd Banku

Rodzaj ekspozycji kredytowej	Maksymalna kwota jednostkowa (w tys. zł)	Wykorzystanie
Kredyty z dopłatami ARiMR	20% portfela kredytowego	14,64%
Kredyt mieszkaniowe	30% portfela kredytowego	22,91%

e) limity wynikające z „Strategii zarządzania ryzykiem w RBS w Lututowie”

Nazwa wskaźnika	limit	wykorzystanie
udział należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w ogólnej kwocie należności od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych	10%	8,94%
udział rezerw celowych od należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w należnościach zagrożonych podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych	40%	70,90%
ekspozycje kredytowe zagrożone/ ekspozycje kredytowe ogółem	10%	7,30%
detaliczne ekspozycje kredytowe/ ekspozycje kredytowe ogółem	15%	10,25%
detaliczne ekspozycje kredytowe zagrożone/ detaliczne ekspozycje kredytowe ogółem	5%	1,81%
ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie/ ekspozycje kredytowe ogółem	65%	53,84%
ekspozycje kredytowe zagrożone zabezpieczone hipotecznie/ ekspozycje kredytowe zabezpieczonych hipotecznie	9,5%	7,40%
portfel kredytów niefinansowych/ suma bilansowa powiększona o zobowiązania pozabilansowe udzielone	50,0%	34,40%

2) Ryzyko DEK

a) limity determinujące strukturę portfela DEK

Opis	Limit	Wykorzystanie
------	-------	---------------

Kredyty gotówkowe	83%	78,92%
Kredyty na zakup pojazdów silnikowych	5%	1,75%
Kredyty odnawialne i limity w ROR	10%	4,20%
Karty kredytowe	0,5%	0,16%
Kredyty mieszkaniowe niezabezpieczone hipotecznie	-	2,33%
Inne kredyty detaliczne	25%	12,63%

3) Ryzyko EKZH

Opis	Limit	Wykorzystanie
EKZH, których celem kredytowania nie jest nieruchomość	35%	20,17%
EKZH, w których zabezpieczeniem jest nieruchomość komercyjna	80%	61,13%
EKZH, w których nieruchomość stanowiąca zabezpieczenie nie jest własnością kredytobiorcy	7%	3,53%
EKZH, w których okres trwania umowy jest dłuższy niż 10 lat	70%	66,92%

4) Ryzyko koncentracji

a) limity koncentracji podmiotowych

Ekspozycja	Limit	Wykorzystanie
w jeden podmiot lub grupę podmiotów powiązanych – sektor niefinansowy	10% uznanego kapitału	16,68%
w jeden podmiot lub grupę podmiotów powiązanych – sektor budżetowy	12% uznanego kapitału	10,55%
wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska, podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko	15% kapitału podstawowego Tier I	6,94%

Zarząd Banku wyraził zgodę na przekroczenie limitu ekspozycji w jeden podmiot lub grupę podmiotów powiązanych dla sektora niefinansowego przed podjęciem decyzji kredytowej.

b) limity zaangażowań

Wyszczególnienie	Limit	Wykorzystanie
dużych ekspozycji	60% uznanego kapitału	48,21%
indywidualnie istotnych ekspozycji	90% uznanego kapitału	80,29%
znaczących ekspozycji	500% uznanego kapitału	396,42%

c) limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy

Nazwa branży	Limit	Wykorzystanie
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;	200% uznanego kapitału	144,69%
górnictwo i wydobywanie;	5% uznanego kapitału	0,52%

przetwórstwo przemysłowe;	80% uznanego kapitału	42,88%
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;	5% uznanego kapitału	0,42%
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;	5% uznanego kapitału	1,33%
budownictwo	10% uznanego kapitału	6,13%
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle;	60% uznanego kapitału	38,82%
transport i gospodarka magazynowa;	20% uznanego kapitału	10,47%
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi;	10% uznanego kapitału	5,11%
informacja i komunikacja;	5% uznanego kapitału	0,24%
działalność finansowa i ubezpieczeniowa;	5% uznanego kapitału	3,32%
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;	5% uznanego kapitału	0,13%
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;	5% uznanego kapitału	0,21%
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;	5% uznanego kapitału	1,06%
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;	90% uznanego kapitału	80,18%
edukacja	7% uznanego kapitału	2,85%
opieka zdrowotna i pomoc społeczna;	10% uznanego kapitału	5,25%
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;	5% uznanego kapitału	0,55%
pozostała działalność usługowa;	5% uznanego kapitału	1,31%
gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;	5% uznanego kapitału	0,00%
organizacje i zespoły eksterytorialne;	5% uznanego kapitału	0,00%

d) limity koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia

Rodzaj zabezpieczenia	Limit	Wykorzystanie
weksel własny	120% uznanego kapitału	104,74%
poręczenie (cywilne i wekslowe)	100% uznanego kapitału	30,87%
zastaw rejestrowy	80% uznanego kapitału	55,77%
przewłaszczenie	7% uznanego kapitału	2,88%
blokada lokaty	5% uznanego kapitału	1,05%
cesja wierzytelności	20% uznanego kapitału	5,93%
gwarancja	5% uznanego kapitału	0,00%

wpłata określonej kwoty w złotych lub w walucie wymiennej na rachunek Banku spełniająca warunki określone w art. 102 Ustawy Prawo bankowe (kaucja)	5% uznanego kapitału	0,02%
hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	150% uznanego kapitału	97,16%
hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	350% uznanego kapitału	216,61%
ubezpieczenie kredytu lub kredytobiorcy	40% uznanego kapitału	20,76%
pozostałe zabezpieczenia	7% uznanego kapitału	4,22%

• **Miary i limity ograniczające ryzyko płynności**

- 1) LCR – limit wewnętrzny – 150%, wykorzystanie na dzień 31.12.2017 r. – 575,31%
- 2) NSFR – limit wewnętrzny – 100%, wykorzystanie na dzień 31.12.2017 r. – 119,95%
- 3) Nadzorcze miary płynności:

Nadzorcze miary płynności	Limit	wykorzystanie na dzień 29.12.2017
Luka płynności krótkoterminowej	50 000 000,0000	104 395 833,12
Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,3000	1,6863
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	2,3000	2,7298
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych aktywów i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	2,000	2,2447

4) **limity luki niedopasowania**

Luka	Limit	Wykorzystanie
Luka do 1 tygodnia	min 1,00	2,43
Luka do 1 miesiąca	min 1,00	3,90
Luka do 3 miesięcy	min 1,00	4,75
Luka do 6 miesięcy	min 1,00	5,81
Luka do 12 miesięcy	min 1,00	4,78
Luka powyżej 1 roku	max 1,00	0,39
Luka powyżej 2 lat	max 1,00	0,78
Luka powyżej 5 lat	max 1,00	0,96
Luka powyżej 10 lat	max 1,00	0,60
Luka powyżej 20 lat	max 1,00	0,88

5) **limity globalny luki płynności**

Luka	Limit	Wykorzystanie
Luka globalna	min 1,00	1,0089

6) limity dla dużych deponentów

Wyszczególnienie	Limit	Wykorzystanie
suma dużych deponentów/baza depozytowa	8%	4,89%

7) limit zapasu gotówki

Zapasy gotówki w kasach – zgodnie z obowiązującymi decyzjami Zarządu.

8) limit minimalnego udziału depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały

Wyszczególnienie	Limit	Wykorzystanie
(depozyty + fundusze własne) / (kredyty + majątek trwały)	220%	271,64%

9) limit zobowiązań pozabilansowych

Wyszczególnienie	Limit	Wykorzystanie
limit zobowiązań pozabilansowych udzielonych	6%	4,02%

10) limit minimalnego poziomu depozytów stabilnych

Wyszczególnienie	Limit	Wykorzystanie
limit minimalnego poziomu depozytów stabilnych	83%	88,36%

• Limity ograniczające ryzyko stopy procentowej

1) limit dla pozycji walutowych oprocentowanych

Wyszczególnienie	Limit	Wykorzystanie
udział aktywów walutowych w sumie bilansowej	5%	3,70%
udział pasywów walutowych w sumie bilansowej	5%	3,70%

2) limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b.) w odniesieniu do annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o prowizję rozliczone w czasie z tytułu:

Wyszczególnienie	Limit	Wykorzystanie
ryzyka przeszacowania	24%	8,9%
ryzyka bazowego	10%	0%
ryzyka krzywej dochodowości	1%	0,8%
ryzyka opcji klienta	1%	0%

- 3) limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku w odniesieniu do funduszy własnych Banku

Wyszczególnienie	Limit	Wykorzystanie
limit zmiany wartości ekonomicznej Banku	6% funduszy własnych	4,8%

- 4) limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b.) w odniesieniu do funduszy własnych Banku z tytułu:

Wyszczególnienie	Limit	Wykorzystanie
ryzyka przeszacowania	15%	8,2%
ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie	15%	8,2%

• **Limity ograniczające ryzyko walutowe**

- 1) limit dla indywidualnej otwartej pozycji walutowej

Otwarta pozycja walutowa	limit	Wykorzystanie	
		maksymalna pozycja walutowa w miesiącu	pozycja walutowa na koniec miesiąca
dla USD	0,1%	0,0203%	0,0213%
dla EUR	0,3%	0,1947%	0,0097%
dla GBP	0,1%	0,0181%	0,0014%

- 2) limit dla całkowitej pozycji walutowej

Całkowita pozycja walutowa	limit	Wykorzystanie	
		maksymalna pozycja walutowa w miesiącu	pozycja walutowa na koniec miesiąca
całkowita pozycja walutowa	0,50%	0,1947%	0,0310%

• **Limity ograniczające ryzyko operacyjne**

- 1) limit alokacji funduszy własnych na ryzyko operacyjne ustalonego został w Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie w wysokości 8% funduszy własnych. Bank dokonuje wyznaczenia wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne metodą podstawowego wskaźnika. Wskaźnik stanowi średnią za okres 3 lat, wyników Banku obliczonych jako sumę pozycji rachunku zysków i strat. Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne stanowi 15% wskaźnika.

Obowiązujący przez cały 2017 rok wskaźnik oraz wymóg kapitałowy wynosił odpowiednio:

Wskaźnik 21 936 894,49 zł

Wymóg kapitałowy 3 290 534,17 zł

Wykorzystanie kwoty wymogu w odniesieniu do funduszy własnych Banku (na dzień 31.12.2017 roku) 6,24%

- 2) limit wartości strat w teście warunków skrajnych – ustalony zgodnie z metodologią dotyczącą przeprowadzania testów warunków skrajnych. Bank sumuje straty rzeczywiste (po odzysku), straty potencjalne mogące wynikać ze zdarzenia, które zaistniało oraz straty potencjalne obliczone w oparciu o wyniki samooceny (uwzględnia się ryzyka, dla których skutki samooceny mają wartość 3, a prawdopodobieństwo wartość minimum 2. Mnoży się liczbę zidentyfikowanych ryzyk przez górną wartość progową wynikającą z mapy ryzyka (ocena 3), określającą możliwe skutki ekonomiczne wystąpienia danego ryzyka). Kwotę powstałą porównujemy z regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne. Jeżeli różnica jest ujemna, to Bank uznaje regulacyjny wymóg kapitałowy za wystarczający, natomiast jeżeli różnica jest dodatnia, to nadwyżka stanowi dodatkowy wymóg kapitałowy.

Na dzień 31.12.2017 sytuacja przedstawia się następująco:

Straty rzeczywiste z ostatnich 12 m-cy (po odzysku)	-	825 tys. zł.
Straty potencjalne, które mogą wynikać ze zdarzeń zaistniałych	-	2 536 tys. zł.
Straty potencjalne obliczone w oparciu o wyniki samooceny	-	780 tys. zł.
Suma strat	-	4 141 tys. zł.
Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne	-	3 291 tys. zł.

Różnica pomiędzy sumą strat wyznaczoną podczas sporządzania testów warunków skrajnych a regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne jest wartością dodatnią. W związku z powyższym Bank musiałby tworzyć dodatkowy wymóg kapitałowy w kwocie 850 tys. zł. z tytułu ryzyka operacyjnego.

- 3) limit dla strat w poszczególnych kategoriach ryzyka operacyjnego w skali roku:

Straty w poszczególnych kategoriach ryzyka	limit	wykorzystanie
Oszustwa wewnętrzne	0,00%	0%
Oszustwa zewnętrzne	1%	0,5365%
Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	0,01%	0%
Klienci, produkty i praktyka biznesowa	0,01%	0%
Uszkodzenia aktywów	0,02%	0,0011%
Zakłócenia działalności błędy systemów	0,03%	0,0071%
Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie	2%	1,5623%

• Limity ograniczające ryzyko kapitałowe

- 1) limity alokacji kapitałów

Rodzaj ryzyka	wewnętrzny wymóg kapitałowy	alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	alokacja dodatkoweg o kapitału według wymagań dla Filaru II	limit dla Filaru I	wykorzystani e kapitału dostępnego	Limit dla Filaru II	wykorzystani e kapitału dostępnego
Ryzyko kredytowe	33 292	17 623	15 669	50%	33,43%	68%	63,16%
Ryzyko rynkowe	0	0	0	0%	0,00%	0%	0,00%
Ryzyko operacyjne	4 141	3 291	850	8%	6,24%	11%	7,86%
Ryzyko koncentracji zaangażowań	0	0	0	0%	0%	1%	0%
Ryzyko stopy procentowej	3 749	X	3 749	0%	0%	8%	7,11%
Ryzyko płynności	0	0	0	0%	0%	1%	0%
Ryzyko kapitałowe	0	0	0	0%	0%	0%	0%

Kapitał regulacyjny	20 913	58%	39,67%	x
Kapitał wewnętrzny	41 182	x	89%	87,78%

- **Apetyt na ryzyko wyrażony wskaźnikami ilościowymi określony w „Strategii zarządzania ryzykiem w RBS w Lututowie”**

Nazwa limitu	Wysokość limitu	Wartość	Stopień realizacji
Ryzyko kredytowe			
Łączne zaangażowanie w instrumenty średnio/niskiego ryzyka	20% FW Banku	3,41%	17,05%
Łączne zaangażowanie w instrumenty średnio/niskiego i niskiego ryzyka	60% FW Banku	41,36%	68,93%
Udział rezerw celowych od należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w należnościach zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych (poziom orezerwowania)	Min 40%	70,90%	226,75%
Udział należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w ogólnej kwocie należności od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych	Max 10%	8,94%	89,40%
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max 10%	7,30%	73%
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 50%	34,40%	68,80%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 65%	53,84%	82,83%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	Max 9,50%	7,40%	77,89%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 15%	10,25%	68,33%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max 5%	1,81%	36,20%
Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (za 2017 r.)	-----	75	X
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (za 2017 r. wg stanu na dzień 31.12.2017 r.)	-----	33 025 525,96 zł.	X
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w 2017 r. wg stanu na dzień 31.12.2017 r.) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiący analizowanego okresu	-----	12,01%	X
Ryzyko operacyjne			
Limit dla strat w rodzaju oszustwa wewnętrzne	0,00% FW	0,00%	0%
Limit dla strat w rodzaju oszustwa zewnętrzne	1% FW	0,54%	0,54%
Limit dla strat w rodzaju praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	0,01% FW	0,00%	0%
Limit dla strat w rodzaju klienci, produkty i praktyka biznesowa	0,01% FW	0,00%	0%
Limit dla strat w rodzaju uszkodzenia aktywów	0,02%FW	0,00%	0%
Limit dla strat w rodzaju zakłócenia działalności i błędy systemów	0,03% FW	0,01%	33,33%
Limit dla strat w rodzaju dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie	2% FW	1,56%	78%
Ryzyko walutowe			
Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	0,5%	0,03%	6%
Ryzyko płynności			
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczych miar płynności	0	0	X
Limit dla nadzorczej miary płynności M1	50 000 000	104 395 833,12	208,79%
Limit dla nadzorczej miary płynności M2	1,30	1,69	130%
Limit dla nadzorczej miary płynności M3	2,30	2,73	118,70%
Limit dla nadzorczej miary płynności M4	2	2,24	112%
Kwota nadwyżki środków ponad kwotę środków wypełniających nadzorczą miarę płynności M1	-----	56 395 833,12	X

Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie do 1 roku	0	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie powyżej 1 roku	0	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności skumulowanej (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych)	0	0	X
Wskaźnik LCR	Min 150%	575%	383,33%
Wskaźnik NSFR	Min 100%	120%	120%
Udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	Min 220%	271,64%	123,47%
Ryzyko stopy procentowej			
Udział aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 0,20%	0,077%	38,5%
Udział pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 0,10%	0,002%	2%
Iloraz aktywów wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku w pasywach wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku (nie ma charakteru limitu, jest to sytuacja pożądana)	1	0,030	X
Ryzyko kapitałowe			
Łączny współczynnik kapitałowy	Min 13,25%	20,16%	152,15%
Współczynnik kapitału Tier I	Min 10,25%	20,16%	196,68%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	Min 5,75%	20,16%	350,61%
Udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	Max 89%	78,13%	87,79%
Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 6%	6,84%	114%

Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywisty stan ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Zarząd Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie składa się z 4 Członków:

- Prezes Zarządu
- Członek Zarządu ds. Ekonomicznych
- Członek Zarządu ds. Handlu
- Członek Zarządu ds. Operacyjnych

Zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji Członków Zarządu, kandydatów na Członków Zarządu oraz Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie”:

1. Wybór kandydata na członka Zarządu pełniącego funkcję Prezesa Zarządu poprzedzać musi obowiązkowo procedura indywidualnej oceny uprzedniej, rozpoczynająca się od wypełnienia przez kandydata odpowiedniego dokumentu, który stanowi załącznik do powyższej Procedury. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały wskazującej kandydata na Prezesa Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego, a także przygotowanego przez kandydata planu rozwoju Banku. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, wymaganych przez Komisję Nadzoru Finansowego, niezbędnych do dokonania przez Komisję oceny kandydata na Prezesa Zarządu w celu wydania zgody na jego powołanie.
2. Wybór kandydata na członka Zarządu niepełniącego funkcji Prezesa Zarządu obowiązkowo poprzedzać musi wniosek Prezesa Zarządu o powołanie danej osoby do składu Zarządu, a także procedura indywidualnej oceny uprzedniej, rozpoczynająca się od wypełnienia przez kandydata odpowiedniego dokumentu, który stanowi załącznik do powyższej Procedury. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały powołującej kandydata na członka Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, w przypadku skierowania do Banku takiego żądania przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji Członków Zarządu, kandydatów na Członków Zarządu oraz Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie” dokonuje się oceny

kwalifikacji członków Zarządu, a także Zarządu, działającego jako organ kolegiálny.

Ocena indywidualna dokonywana jest w odniesieniu do każdego członka Zarządu z osobna. Ocena kolegiálna dokonywana jest w stosunku do całego składu osobowego Zarządu Banku.

Celem oceny jest stwierdzenie czy członkowie Zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Ocenie podlega również Zarząd jako organ kolegiálny, w celu stwierdzenia iż posiada on odpowiednie doświadczenie praktyczne do zarządzania Bankiem.

Ocena składa się z dwóch etapów, kończących się podjęciem przez Zebranie Przedstawicieli Uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania Zarządu oraz Uchwał o udzieleniu poszczególnym członkom Zarządu absolutorium za poprzedni rok obrotowy. Pierwszym etapem jest podjęcie przez Radę Nadzorczą Uchwały o ocenie indywidualnej. Ocena poszczególnego członka Zarządu za rok obrotowy uwidocznioma jest w sprawozdaniu Rady Nadzorczej, przedkładanym Zebraniu Przedstawicieli w części wnioskowej o udzieleniu lub nieudzieleniu absolutorium dla danego członka Zarządu. Drugi etap obejmuje udzielenie lub nieudzielenie absolutorium przez Zebranie Przedstawicieli.

Ocena indywidualna poszczególnych członków Zarządu obejmuje:

- a) ustalenie czy osoba oceniana posiada kwalifikacje niezbędne do zarządzania (wiedza, umiejętności, doświadczenie),
- b) ustalenie czy zaistniałe zdarzenia, o których mowa w zał. nr 1, związane z osobą ocenianą, mają wpływ na reputację Banku.

Ocena kolegiálna Zarządu, działającego jako organ, obejmuje:

- c) ocenę ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
- d) ocenę reputacji Banku jako pochodnej działań członków Zarządu.

Ocena indywidualna dokonywana jest jako ocena uprzednia - przy wyborze do Zarządu oraz jako ocena następcza - w trakcie pełnienia funkcji przez członka Zarządu.

W 2017 roku kandydat na członka Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie, zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji Członków Zarządu, kandydatów na Członków Zarządu oraz Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie” złożył arkusz „Informacja do oceny indywidualnej kwalifikacji kandydata na członka Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie”. Arkusz wypełniony został w sposób prawidłowy i kompletny.

Oświadczenie kandydata pozwala na stwierdzenie, że posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji czynności zarządczych, ma nieposzlakowaną opinię, a sytuacja osobista nie stwarza zagrożenia utraty przez Bank reputacji.

Komitet ALCO

W Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie funkcjonuje Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, zwany Komitetem ALCO. Jest to organ opiniotawczo-doradczy Zarządu Banku w zakresie efektywnego kształtowania struktury ilościowej i jakościowej aktywów i pasywów w celu optymalizacji dochodu, przy jednoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa Banku. Do zadań Komitetu ALCO należy m.in. ocena poszczególnych rodzajów ryzyka (w tym testów warunków skrajnych).

Komitet ALCO funkcjonuje w oparciu o „Regulamin funkcjonowania Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami – Komitetu ALCO w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie”, ostatnio przyjęty Uchwałą Zarządu Nr 26/2017 w dniu 26.01.2017 r. Zgodnie z powyższym Regulaminem posiedzenia Komitetu odbywają się w miarę potrzeb nie rzadziej niż raz w miesiącu, w terminie wyznaczonym przez Przewodniczącego Komitetu lub jego Zastępcę.

W roku 2017 posiedzenia Komitetu ALCO odbywały się średnio 3 razy w miesiącu. Z każdego posiedzenia sporządzany jest protokół, który przedstawiany jest Przewodniczącemu Komitetu ALCO do zaakceptowania. Opracowane w trakcie pracy Komitetu ALCO projekty i opinie są rekomendowane Zarządowi Banku w celu podjęcia stosownej decyzji. Przewodniczący Komitetu ALCO lub jego Zastępca z każdego posiedzenia sporządza rekomendacje dla Zarządu Banku, którą przekazuje Członkowi Zarządu ds. Ekonomicznych.

Raportowanie informacji na temat ryzyka

Ryzyko kredytowe

Raportowanie:

1. miesięczne:

- zakres: kredyty pod obserwacją i zagrożone oraz pozostałe przeterminowane,
- odbiorca: Członek Zarządu ds. Ekonomicznych.

2. miesięcznie:

- zakres: ocena ryzyka kredytowego,
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku

3. kwartalnie:

- zakres: ocena ryzyka kredytowego,
- odbiorca: Rada Nadzorcza.

Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

Raportowanie:

1. miesięcznie:

- zakres: ocena ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w ramach raportu z oceny ryzyka kredytowego,
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku.

2. kwartalnie:

- zakres: ocena ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
- odbiorca: Rada Nadzorcza.

3. półrocznie:

- zakres: ocena polityki zarządzania ryzykiem DEK
- odbiorca: Zarząd, Rada Nadzorcza.

Ryzyko związane z udzielaniem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Raportowanie:

1. kwartalnie:

- zakres: ocena ryzyka związanego z udzielaniem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd, Rada Nadzorcza.

2. rocznie:

- zakres: pogłębiona analiza płynności długoterminowej,
- odbiorca: Członek Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd, Rada Nadzorcza.

Ryzyko koncentracji

Raportowanie:

1. kwartalnie:

- zakres: ocena ryzyka koncentracji,
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku i Rada Nadzorcza.

Ryzyko płynności.

Raportowanie

1. codziennie:

- zakres:
 - stany gotówki w kasach, środki na rachunkach, odprowadzenie, zasilenie, większe wpłaty i wypłaty, przelewy przychodzące i wychodzące,
 - wyliczenie nadzorczych miar płynności,
- odbiorca: Wydział Rachunkowo -Finansowy – Główny Księgowy.

2. miesięcznie:

- zakres: analiza zapasów gotówki, przepływy środków pieniężnych,
- odbiorca: Wydział Rachunkowo - Finansowy – Główny Księgowy, Komitet ALCO, Zarząd Banku.

3. miesięcznie:

- zakres : ocena ryzyka płynności,
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku.

4. kwartalnie :

- zakres: ocena ryzyka płynności,
- Odbiorca: Rada Nadzorcza.

5. kwartalnie :

- zakres: realizacja Planu pozyskania i utrzymania środków obcych uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania.
- Odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd, Rada Nadzorcza.

6. rocznie:

- zakres: pogłębiona analiza płynności długoterminowej.
- Odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd, Rada Nadzorcza.

Ryzyko stopy procentowej

Raportowanie

1. miesięcznie:

- zakres: ocena ryzyka stopy procentowej
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku.

2. kwartalnie:

- zakres: ocena ryzyka stopy procentowej,
- odbiorca: Rada Nadzorcza.

Ryzyko walutowe

Raportowanie:

1. codziennie:

- zakres:
 - stan środków walutowych,
 - pozycja walutowa Banku,
 - wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego,
 - normy dopuszczalnego ryzyka walutowego.
- Odbiorca: Główny Księgowy.

2. miesięcznie:

- zakres: ocena ryzyka walutowego
- Odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku.

3. kwartalnie:

- zakres: ocena ryzyka walutowego,
- odbiorca: Rada Nadzorcza.

4. kwartalnie:

- zakres: analiza oprocentowania depozytów/kredytów walutowych
- odbiorca: Komitet ALCO, Zarząd.

Ryzyko operacyjne

Raportowanie

1. miesięcznie:

- zakres: ocena ryzyka operacyjnego, w tym: zdarzenia i straty operacyjne oraz ich skutki, mapa zdarzeń operacyjnych, testy warunków skrajnych, ocena ryzyka operacyjnego, limity i wskaźniki KRI.
- Odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku.

2. kwartalnie:

- zakres: ocena ryzyka operacyjnego,
- odbiorca: Rada Nadzorcza.

3. półrocznie:

- zakres: wszystkie ryzyka,
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO.

- Zakres: ryzyka podlegające raportowaniu dla Zarządu.
- Odbiorca: Zarząd.

- zakres: ocena ryzyka operacyjnego, ryzyka podlegające raportowaniu dla Rady Nadzorczej,
- odbiorca: Rada Nadzorcza.

4. rocznie:

- zakres: wyniki samooceny,
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd, Rada Nadzorcza.

Ryzyko kapitałowe Raportowanie

1. miesięcznie:

- zakres: ocena adekwatności kapitałowej
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku.

2. kwartalnie:

- zakres: ocena adekwatności kapitałowej
- odbiorca: Rada Nadzorcza,

3. kwartalnie:

- zakres: ocena kapitału wewnętrznego,
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku, Rada Nadzorcza.

Ryzyko braku zgodności

Raportowanie:

Stanowisko ds. zgodności sporządza raporty z ryzyka braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych, w terminie do 15 dnia drugiego miesiąca po zakończeniu kwartału. Raport przekazywany jest Komitetowi Audytu oraz zatwierdzany przez Zarząd i Radę Nadzorczą na najbliższych ich posiedzeniach.

II. Fundusze własne

Zapewniając bezpieczeństwo ekonomiczne, Bank utrzymuje fundusze własne dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.

1. Fundusze własne Banku obejmują:

- 1) kapitał Tier I;
- 2) kapitał Tier II.

2. Kapitał Tier I Banku obejmuje:

- 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy, z zastosowaniem przepisów przejściowych,
 - b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody KNF-u;
 - d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży” (w tym miejscu Banku ujmuje 100% zysków oraz 100% strat),
 - e) kapitał rezerwowy,
 - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej;
 - g) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I;

- (ze znakiem minus) określoną wartość procentową funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego;
 - (ze znakiem minus – co oznacza, że Bank usuwa z funduszy) określoną wartość procentową zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”;
- 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wycenione według wartości bilansowej,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - d) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu;
 - e) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
 - f) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
 - g) dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości wycenionych według wartości godziwej;
- 3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art.52 CRR,
- 4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej;
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.
3. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
- 1) Instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art.63 CRR;
 - 2) pożyczki podporządkowane;
 - 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
 - 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
- a) wzajemne zaangażowanie w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Wyszczególnienie	Kwota
Kapitał podstawowy Tier I	52 712 329,79
Fundusz udziałowy	0,00
Zyski zatrzymane	0,00
Skumulowane inne całkowite dochody	341 323,31
Kapitał rezerwowy	47 181 423,46
Fundusz ogólnego ryzyka	3 700 000,00
Korekty okresu przejściowego dotyczące funduszu udziałowego	1 585 600,00
(-) Wartość firmy	0,00
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	- 27 752,32
(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych (CET1)	0,00
(-) Nadwyżka pozycji pomniejszających AT1 nad dodatkowymi funduszami podstawowymi (AT1)	0,00
(-) Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym CET1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji (zaangażowanie kapitałowe)	0,00
(-) Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym CET1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0,00
(-) Wartość pozycji określonych w art. 48(1) przekraczająca limit 15%	- 68 264,66
Inne przejściowe korekty CET1	0,00
(-) Dodatkowe korekty dotyczące kapitału CET1 wynikające z art. 3 CRR	
Inne pozycje lub korekty kapitału CET1	
Kapitał dodatkowy Tier I	0,00

Instrumenty kapitałowe zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego (AT1)	0,00
Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do AT1	0,00
(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe zaliczane do AT1	0,00
(-) Instrumenty kapitałowe AT1 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	0,00
(-) Instrumenty kapitałowe AT1 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja dokonała znacznej inwestycji	0,00
(-) Nadwyżka pomniejszeń T2 ponad kwotę T2	0,00
Inne przejściowe korekty AT1	0,00
Nadwyżka pomniejszeń AT1 ponad kwotę AT1 (pomniejszenie w CET1)	0,00
(-) Dodatkowe korekty dotyczące kapitału AT1 wynikające z art. 3 CRR	
Inne pozycje lub korekty kapitału AT1	
Kapitał Tier II	0,00
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane zaliczane do T2	0,00
Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych zaliczanych do T2	0,00
Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego [do wysokości limitu 1,25% RWA]	0,00
(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do T2	0,00
(-) Instrumenty kapitałowe T2 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	0,00
(-) Instrumenty kapitałowe T2 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja dokonała znacznej inwestycji	0,00
Inne przejściowe korekty T2 (kapitał z aktualizacji wyceny)	0,00
Nadwyżka pomniejszeń T2 ponad kwotę T2 (pomniejszenie AT1)	0,00
(-) Dodatkowe korekty dotyczące kapitału T2 wynikające z art. 3 CRR	
Inne pozycje lub korekty kapitału T2	
Fundusze własne	52 712 329,79
Całkowity wymóg kapitałowy	20 716 502,30

Fundusz udziałowy Banku od 1 stycznia 2014 roku nie spełnia warunku zawartego w art. 28 ust. 1 lit. c CRR, który mówi, że instrumenty w kapitale podstawowym Tier I muszą spełniać warunek „wieczystości”; w związku z tym Bank, zgodnie z zapisami CRR usuwa stopniowo z funduszy własnych fundusz udziałowy.

Bank wykazuje fundusz udziałowy w rachunku funduszy własnych, w ramach korekt okresu przejściowego, według następujących zasad:

- 1) podstawą obliczeń do wyznaczenia podstawy amortyzacji jest lista udziałowców oraz kwota opłaconych przez nich udziałów według stanu na 31.12. 2011 r.;
- 2) kwota, o której mowa w pkt 1, jest pomniejszana o wszelkie wypłaty i wyksięgowania udziałów, które miały miejsce w latach 2012-2013;
- 3) każdego roku, począwszy od początku 2014 r., podstawa amortyzacji jest umniejszana (amortyzowana) o wartość stanowiącą iloczyn podstawy amortyzacji oraz ustalonej przez KNF stawki amortyzacji wynoszącej w kolejnych latach odpowiednio: 20% w 2014 r., po 10% od 2015 r. do 2021 r. oraz jednorazowo 10% pierwszego dnia 2022 roku;

Bank wykazuje w funduszach własnych w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku.

Bank zalicza do funduszy własnych udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku po uzyskaniu zgody KNF.

Wypłata udziałów zaliczonych do funduszy własnych wymaga zgody KNF.

Pełne warunki dotyczące wszystkich instrumentów w kapitale podstawowym Tier instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II

Kapitał Tier I

1. **Skumulowane inne całkowite dochody** - w ramach skumulowanych dochodów Bank wykazuje fundusz z aktualizacji wyceny służy do księgowego ujęcia odpisów aktualizujących wartość: rzeczowych aktywów trwałych, finansowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.
2. **Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów własnych w kapitale podstawowym Tier I dotyczące funduszu udziałowego** - stanowią fundusz udziałowy pochodzący z wnoszonych udziałów. Fundusz ten może być przeznaczony na pokrycie poniesionych przez Bank strat. W kapitałach fundusz udziałowy wykazywany jest z zastosowaniem przepisów przejściowych.
3. **Kapitał rezerwowy** odzwierciedla tę część majątku, która powstaje w wyniku prowadzenia działalności ze źródeł określonych w ustawie Prawo spółdzielcze i statutu Banku, tj. wpłat przez członków wpisowego, części zysku do podziału.
4. **Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej** przeznaczony jest na zabezpieczenie potencjalnego, nieokreślonego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności bankowej. Tworzony jest z wypracowanego zysku.
5. **Inne wartości niematerialne i prawne** – w przypadku wartości niematerialnych i prawnych w okresie przejściowym tj. w latach 2015-2017 zastosowanie mają przepisy art. 171a ust 3 ustawy Prawo bankowe. W 2017 roku stosuje się wartość procentową wynoszącą 80%, co oznacza pomniejszenie kapitału podstawowego Tier I o 80%, a pozostałą część zgodnie z art. 472 ust. 4 odlicza się od pozycji Tier I. W sytuacji, gdy instytucja nie posiada instrumentów zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I cała kwota wartości niematerialnych i prawnych pomniejsza kapitał podstawowy Tier I.
6. **Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier I** - w ramach innych przejściowych korekt, na podstawie art. 468 CRR Bank wykazuje określoną wartość procentową funduszu z aktualizacji wyceny. Wartość procentowa w poszczególnych latach jest równa: 20% w 2017 roku, 0% od 2018 roku.

Kapitał dodatkowy Tier I – nie posiadamy

Kapitał Tier II – nie posiadamy

Poziom kapitału podstawowego Tier I i kapitału Tier I ponad wymagany poziom współczynnika

Rekomendowany przez KNF poziom współczynnika podstawowego Tier I wynosi 5,75%, natomiast kapitału Tier I - 10,25%. Przy takich współczynnikach poziom kapitału podstawowego ponad wymagany wynosi 37 822 343,76 zł dla kapitału podstawowego Tier I i 26 169 311,22 zł dla kapitału Tier I.

III. Wymogi kapitałowe

Za łączną kwotę ekspozycji na ryzyko przyjmuje się sumę łącznej kwoty ekspozycji na:

- 1) ryzyko kredytowe według metody standardowej;
- 2) ryzyko operacyjne według metody wskaźnika bazowego;
- 3) ryzyko walutowe według metody de minimis.

Po uwzględnieniu zaleceń nadzorczych i buforu kapitałowego zabezpieczającego oraz okresów przejściowych Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe na poziomie:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I: w 2017 – 5,75%, w 2018 – 6,375%, od 2019 – 7%,
 - 2) współczynnik kapitału Tier I: w 2017 – 10,25%, w 2018 – 10,875%, od 2019 – 11,5%,
 - 3) łączny współczynnik kapitałowy: w 2017 – 13,25%, w 2018 – 13,875%, od 2019 – 14,5%.
- Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe jest równa sumie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. W przyjętej przez Bank metodzie standardowej wartość ekspozycji w przypadku aktywów jest równa wartości bilansowej ekspozycji, a w przypadku pozycji pozabilansowych jest równa iloczynowi nominalnej wartości pozycji pozabilansowej pomniejszonej o utworzone na tą pozycję rezerwy celowe i procentowej wagi ryzyka produktu.

Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z kategorii ekspozycji.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	292 549,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	736 172,29
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	309,10
4.	Ekspozycje wobec instytucji	10 452,32
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2 200 796,57
6.	Ekspozycje detaliczne	7 252 818,07
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	4 534 026,45
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 206 266,56
9.	Ekspozycje kapitałowe	507 016,90
10.	Inne pozycje	685 560,86
11.	RAZEM	17 425 968,13

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko walutowe jest równa wymogowi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka walutowego pomnożonemu przez 12,5.

Bank wyznacza wymóg kapitałowy w zakresie funduszy własnych dla ryzyka walutowego w oparciu metodę de minimis.

Wymóg kapitałowy w zakresie funduszy własnych dla ryzyka walutowego oblicza się jako 8% pozycji walutowej całkowitej - jeżeli pozycja walutowa całkowita przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne jest równa wymogowi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego pomnożonemu przez 12,5.

Bank wylicza podstawę do wyznaczenia wymogu kapitałowego jako średnią arytmetyczną za okres trzech lat, wyników obliczonych jako suma pozycji rachunku zysków i strat Banku, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości, przy czym każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym.

Wymóg kapitałowy w zakresie funduszy własnych wg. stanu na 31.12.2017 r.

Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł
Ryzyko kredytowe	17 426
Ryzyko rynkowe	0
Ryzyko operacyjne	3 291
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	20 717

Kapitał regulacyjny / minimalny wymóg kapitałowy – suma kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe;

Kapitał wewnętrzny – ustalony przez Bank wymóg w zakresie funduszy własnych, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia;

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka Bank przyjmuje następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może pojawić się w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kosztów czy też utraconych przychodów można zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnego kosztu lub utraconego przychodu wyznaczany jest w oparciu o kilka przesłanek, m.in.: wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym dokonujemy analizy, poziom współczynnika wypłacalności oraz plany kapitałowe;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka będzie kwota o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka.

Kapitałem wewnętrznym Banku jest suma wymogów kapitałowych wymienionych w poniższych punktach:

1) kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe jest kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe.

Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona została znaczna część ryzyka, związana z ryzykiem niewypłacalności kontrahenta.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe z tytułu:

- 1) wzrostu udziału portfela kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym;
- 2) całkowitego braku skuteczności przyjętych zabezpieczeń, które stanowią instrumenty pomniejszania podstawy naliczania rezerw celowych.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla powyższych czynników, opisane szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji, o których mowa powyżej.

Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko kredytowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kredytowe jest suma regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

2) kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne.

Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona została znaczna część ryzyka wynikająca ze skali prowadzonej przez Bank działalności.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne poprzez zsumowanie strat rzeczywistych (po odzysku), strat potencjalnych mogących wyniknąć ze zdarzenia, które zaistniało oraz straty potencjalne obliczone w oparciu o wyniki samooceny (uwzględnia się ryzyka, dla których skutki samooceny mają wartość 3, a prawdopodobieństwo wartość minimum 2. Mnoży się liczbę zidentyfikowanych ryzyk przez górną wartość progową wynikającą z mapy ryzyka (ocena 3), określającą możliwe skutki ekonomiczne wystąpienia danego ryzyka). W wyniku tego testu obliczana jest strata, która wystąpiłaby w Banku w wyniku zrealizowania się powyższego scenariusza.

Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy, jeżeli strata przewyższy poziom regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne; wymogiem kapitałowym jest różnica pomiędzy obliczoną stratą a regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko operacyjne jest suma regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

3) kapitał wewnętrzny na ryzyko walutowe

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko walutowe jest kapitał regulacyjny na ryzyko walutowe.

Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona została znaczna część ryzyka wynikająca z wygenerowania pozycji walutowej całkowitej przekraczającej 2% funduszy własnych Banku.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe z tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą kursów walutowych.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych polegający na założeniu, że kursy walut zmieniają się o 30% opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem walutowym.

W wyniku tego testu obliczana jest strata, która wystąpiłaby w Banku w wyniku zrealizowania się powyższego scenariusza.

Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy, jeżeli strata przewyższy poziom 2% funduszy własnych Banku; wymogiem kapitałowym jest kwota przekraczająca 2% funduszy własnych Banku.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko walutowe jest suma regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

4) kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w przypadku przekroczenia wskaźnika wczesnego ostrzegania, tzn. wykorzystania w 90% limitów koncentracji, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji, w zakresie:

- a) koncentracji dużych zaangażowań;
- b) koncentracji w ten sam sektor gospodarczy;
- c) koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji dużych zaangażowań jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji dużych zaangażowań, średnioważonej wagi ryzyka dla dużych zaangażowań i wskaźnika 8%.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam sektor gospodarczy jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam sektor gospodarczy, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko koncentracji jest suma powyższych kwot.

5) kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej z tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą poziomu stóp procentowych, wysokim poziomem zrywalności depozytów lub spłacalności kredytów przed terminem oraz niekorzystnym kształtem krzywej dochodowości.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla:

- a) ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie;
- b) ryzyka opcji klienta;
- c) ryzyka krzywej dochodowości

opisane szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Kapitałem na ryzyko stopy procentowej jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych, przekracza 1,50% funduszy własnych Banku.

6) kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności z tytułu zagrożenia związanego z nagłym wypływem znaczącej kwoty depozytów wynikającym głównie z utraty zaufania klientów do Banku..

Bank przeprowadza test warunków skrajnych przy założeniu zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej, przy jednoczesnej konieczności utrzymania wskaźnika LCR na wymaganym przepisami prawa poziomie, opisane szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia powyższych sytuacji.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko płynności jest kwota wyznaczona w powyższy sposób.

7) kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe z tytułu zagrożenia związanego ze spadkiem funduszu udziałowego oraz skrajnym wzrostem kapitału wewnętrznego.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla powyższych czynników przy jednoczesnej konieczności utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie określonym w kapitałowych celach strategicznych opisanych szczegółowo w obowiązującej w Banku „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie”.

Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia powyższej sytuacji.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kapitałowe jest kwota wyznaczona w powyższy sposób.

Stopień pokrycia kapitału wewnętrznego funduszami własnymi

Rodzaj ryzyka	wewnętrzny wymóg kapitałowy	alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	alokacja dodatkowego kapitału według wymagań dla Filaru II	limit dla Filaru I	wykorzystanie kapitału dostępnego	Limit dla Filaru II	wykorzystanie kapitału dostępnego
Ryzyko kredytowe	33 292	17 623	15 669	50%	33,43%	68%	63,16%
Ryzyko rynkowe	0	0	0	0%	0,00%	0%	0,00%
Ryzyko operacyjne	4 141	3 291	850	8%	6,24%	11%	7,86%
Ryzyko koncentracji zaangażowań	0	0	0	0%	0%	1%	0,00%
Ryzyko stopy procentowej	3 749	0	3 749	0%	0%	8%	7,11%
Ryzyko płynności	0	0	0	0%	0%	1%	0,00%
Ryzyko kapitałowe	0	0	0	0%	0%	0%	0,00%
Kapitał regulacyjny	20 913			58%	39,67%	X	
Kapitał wewnętrzny	41 182			x		89%	78,13%

Badanie BION

Bank w roku 2017 był objęty Badaniem i Oceną Nadzorcą w trybie BION uproszczony. W rezultacie przeprowadzonego przez KNF badania Bank nie otrzymał dodatkowych wymogów kapitałowych do utworzenia.

Wymogi w zakresie bufora antycyklicznego

Komisja Nadzoru Finansowego w 2017 roku nie wyznaczyła dla Banków wymogów w zakresie bufora antycyklicznego.

IV. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta

Definicje należności zagrożonych stosowane dla celów rachunkowości; opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw

Ekspozycje zagrożone są to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy i odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi na ryzyko związane

z działalnością banku zgodnie z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami oraz z Procedurą tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banku oraz wyceny pozostałych aktywów.

Korekty wartości to różnice pomiędzy wartością nominalną należności pomniejszonej o rezerwy celowe, a wartością bilansową należności. Korekty uwzględniają niezamortyzowaną prowizję podlegającą rozliczeniu według efektywnej stop procentowej dla należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Rezerwy celowe to odpisy równoważące skutki ryzyka w działalności banków. Zasady tworzenia rezerw reguluje Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Obowiązek tworzenia rezerw oraz ich wysokość uzależniona jest od kategorii ekspozycji kredytowych.

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych), bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnią kwotę ekspozycji w danym okresie w podziale na kategorie

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2017 r. w zł	Średnia kwota w okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r. w zł
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	25 107 554,57	9 648 938,65
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	46 010 767,95	30 322 113,25
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	19 318,96	30 270,20
4.	ekspozycje wobec instytucji	432 198 514,21	345 057 472,45
5.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	31 756 439,61	18 847 179,86
6.	ekspozycje detaliczne	130 280 389,65	93 153 764,56
7.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	71 554 219,48	97 927 736,54
8.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	12 283 633,90	13 627 111,47
9.	ekspozycje kapitałowe	6 337 711,31	3 474 939,89
10.	Inne pozycje	14 227 919,92	14 104 264,61
RAZEM		769 776 469,56	626 193 791,49

Struktura branżowa ekspozycji lub w podziale według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi szczegółami w uzasadnionych przypadkach

Struktura branżowa ekspozycji w rozbiciu na klasy ekspozycji

Lp.	Branże	Wartość w zł
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	
	Należności normalne	73 084 357,25
	Należności pod obserwacją	227 890,08
	Należności zagrożone	2 955 180,13
2.	Górnictwo i wydobywanie	
	Należności normalne	275 397,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
3.	Przetwórstwo przemysłowe	
	Należności normalne	13 414 640,40
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	9 188 487,95
4.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	
	Należności normalne	18 274,43
	Należności pod obserwacją	204 450,00
	Należności zagrożone	0,00
5.	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność	

	związana z rekultywacją Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	699 390,00 0,00 1 599,26
6.	Budownictwo Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	3 201 529,77 0,00 32 304,43
7.	Handel hurtowy i detaliczny, napawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	17 159 087,39 0,00 3 301 329,33
8.	Transport i gospodarka magazynowa Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	3 646 456,49 501 749,47 1 372 810,95
9.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	2 659 573,97 22 216,00 14 432,00
10.	Informacja i komunikacja Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	3 695,85 0,00 124 057,48
11.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	1 748 397,00 0,00 0,00
12.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	70 274,00 0,00 0,00
13.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	112 362,00 0,00 0,00
14.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	516 763,75 0,00 41 346,00
15.	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	42 225 002,18 0,00 40 000,00
16.	Edukacja Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	1 501 747,00 0,00 0,00
17.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	1 080 203,41 0,00 1 688 149,15
18.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	290 311,37 0,00 0,00
19.	Pozostała działalność usługowa Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	682 730,00 0,00 0,00
20.	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników Należności normalne	0,00

	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
21.	Organizacje i zespoły eksterytorialne	
	Należności normalne	0,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		182 115 195,49

Struktura według typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji (w wartości nominalnej)

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Banki	433 447 969,85
	Należności normalne	433 447 969,85
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	
	Należności normalne	
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	
3.	Pomocnicze instytucje finansowe	
	Należności normalne	
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	
4.	Instytucje ubezpieczeniowe	
	Należności normalne	
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		433 447 969,85

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0,00
	Należności normalne	0,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	37 705 300,12
	Należności normalne	28 787 587,67
	Należności pod obserwacją	501 749,47
	Należności zagrożone	33 126 806,59
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	33 126 806,59
	Należności normalne	25 367 852,02
	Należności pod obserwacją	262 366,00
	Należności zagrożone	7 496 588,57
4.	Osoby prywatne	102 541 836,33
	Należności normalne	100 378 029,27
	Należności pod obserwacją	161 660,14
	Należności zagrożone	2 002 146,92
5.	Rolnicy indywidualni	69 632 187,13
	Należności normalne	66 623 851,92
	Należności pod obserwacją	192 190,08
	Należności zagrożone	2 816 145,13
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	1 757 018,00
	Należności normalne	1 757 018,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		244 763 148,17

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	42 225 002,18
Należności pod obserwacją	0,00
Należności zagrożone	40 000,00
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	42 265 002,18

Struktura ekspozycji według okresów zapadalności dla portfela kredytowego według stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Okres zapadalności	Wartość
1.	A'vista	19 299 017,17
2.	1-30 dni	5 255 047,56
3.	1-3 m-cy	11 097 753,67
4.	3-6 m-cy	22 395 286,92
5.	6-12 m-cy	31 044 408,93
6.	1-2 lat	41 625 050,33
7.	2-5 lat	75 693 201,93
8.	5-10 lat	54 125 916,61
9.	10-20 lat	23 672 835,99
10.	Powyżej 20 lat	2 819 631,24
Razem		287 028 150,35

Salda korekt wartości, rezerw i odpisów aktualizujących należności zagrożonych

Wyszczególnienie	Saldo początkowe	Saldo końcowe
Korekty wartości:		
- Poniżej standardu	27 947,10	4 670,98
- Wątpliwe	30 470,74	17 810,03
- Stracone	26 058,42	26 372,95

Wyszczególnienie	Saldo początkowe	Zwiększenie	Zmniejszenie	Saldo końcowe
Rezerwy:				
- Poniżej standardu	1 185 745,84	392 350,00	1 476 094,84	102 001,00
- Wątpliwe	2 454 880,31	1 015 496,47	2 884 706,41	585 670,37
- Stracone	13 344 003,88	6 974 858,58	6 315 159,68	14 003 702,78
Odpisy aktualizujące:				
- Poniżej standardu	3 605,98	153,55	3 605,98	153,55
- Wątpliwe	14 839,18	1 384,40	14 516,98	1 706,60
- Stracone	5 092 732,15	1 345 945,34	1 210 168,82	5 228 508,67

Kwoty ekspozycji zagrożonych w podziale na istotne obszary geograficzne

Wyszczególnienie	powiat sieradzki	powiat ostrzeszowski	powiat wieruszowski	powiat wieluński
Należności zagrożone	10 838 075,85	553 792,87	8 358 430,20	1 475 544,68
Należności przeterminowane	7 868 012,31	228 036,87	7 110 573,11	874 441,57
Rezerwy celowe	6 136 998,74	468 292,87	6 745 342,70	1 340 739,84
Odpisy aktualizujące	894 457,62	107 942,27	3 722 083,74	505 885,19
Korekta wartości	21 747,90	2 065,45	16 383,72	8 656,89
Należności poniżej standardu	0,00	68 000,00	422 005,00	0,00
Należności przeterminowane	0,00	0,00	0,00	0,00
Rezerwy celowe	0,00	17 600,00	84 401,00	0,00
Odpisy aktualizujące	0,00	0,00	153,55	0,00
Korekta wartości	0,00	275,04	4 395,94	0,00
Należności wątpliwe	215 775,23	70 200,00	556 467,00	324 205,21
Należności przeterminowane	20 125,23	0,00	0,00	0,00
Rezerwy celowe	107 887,62	35 100,00	278 233,50	164 449,25
Odpisy aktualizujące	473,17	35,77	1 197,66	0,00
Korekta wartości	2 131,10	401,80	9 168,39	6 108,74
Należności stracone	10 167 300,62	415 592,87	7 379 958,20	1 151 339,47
Należności przeterminowane	7 847 887,08	228 036,87	7 110 573,11	874 441,57
Rezerwy celowe	6 029 111,12	415 592,87	6 382 708,20	1 176 290,59

Odpisy aktualizujące	893 984,45	107 906,50	3 720 753,53	505 885,19
Korekta wartości	19 616,80	1 388,61	2 819,39	2 548,15

Zasady tworzenia rezerw celowych zostały omówione w informacjach z zakresu ryzyka kredytowego i rozmycia.

Jako formę przyjętych zabezpieczeń Bank może uwzględniać następujące rodzaje zabezpieczeń:

- weksel własny,
- poręczenia (według prawa cywilnego i wekslowego),
- zastaw rejestrowy,
- przewłaszczenie,
- blokada lokaty,
- cesja wierzytelności,
- gwarancja,
- wpłata określonej kwoty w złotych lub walucie wymienialnej na rachunek Banku spełniającej warunki określone w art. 102 Ustawy Prawo bankowe (kaucja),
- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
- hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej,
- ubezpieczenie kredytu lub kredytobiorcy,
- pozostałe zabezpieczenia.

Kwotę zabezpieczenia ogranicza się do wysokości aktualnej na dzień analizy wielkości zabezpieczanej ekspozycji kredytowej.

Na potrzeby procesu wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego, Bank przyjmuje następujące limity, dla zaangażowania w dany rodzaj zabezpieczenia.

Lp.	Rodzaj zabezpieczenia	Limit (% FW)
1.	weksel własny	120% funduszy własnych
2.	poręczenia (według prawa cywilnego i wekslowego)	100% funduszy własnych
3.	zastaw rejestrowy	80% funduszy własnych
4.	przewłaszczenie	7% funduszy własnych
5.	blokada lokaty	5% funduszy własnych
6.	cesja wierzytelności	20% funduszy własnych
7.	gwarancja	5% funduszy własnych
8.	wpłata określonej kwoty w złotych lub walucie wymienialnej na rachunek Banku spełniającej warunki określone w art. 102 Ustawy Prawo bankowe (kaucja)	5% funduszy własnych
9.	hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	150% funduszy własnych
10.	hipoteka pozostała	350% funduszy własnych
11.	ubezpieczenie kredytu lub kredytobiorcy	40% funduszy własnych
12.	pozostałe zabezpieczenia	7% funduszy własnych

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w przypadku przekroczenia wskaźnika wczesnego ostrzegania, tzn. wykorzystania w 90% limitów koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.

V. Ujawnienia w zakresie korzystania z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej

Bank nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, z wyjątkiem ocen rządu polskiego niezbędnych dla potrzeb ustalenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec:

1. podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące;
2. ekspozycji wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej;
3. ekspozycji wobec instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

Aktualne na dzień 31.12.2017 roku oceny wiarygodności rządu polskiego przedstawiają się następująco:

Agencja	Waluta zagraniczna		Waluta krajowa		Perspektywa
	Długoterm.	Krótkoterm.	Długoterm.	Krótkoterm.	
Fitch	A-	F2	A-	F-1	stabilna
Moody's	A2	P-1	A2	P-1	stabilna
Standard&Poor's	BBB+	A-2	A-	A-2	stabilna

VI. Ryzyko rynkowe

Bank nie tworzy wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego ponieważ całkowita pozycja walutowa Banku nie przekracza 2% funduszy własnych.

VII. Ryzyko operacyjne

Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego Bank wylicza metodą wskaźnika bazowego. Wskaźnik stanowi średnią za okres trzech lat wyników Banku obliczonych jako sumę poniższych pozycji rachunku zysków i strat:

- 1) przychody z tytułu odsetek,
- 2) koszty z tytułu odsetek,
- 3) przychody z tytułu prowizji,
- 4) koszty z tytułu prowizji,
- 5) przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu,
- 6) wynik operacji finansowych,
- 7) wynik z pozycji wymiany,
- 8) pozostałe przychody operacyjne.

Każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym. Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego stanowi 15% wskaźnika.

Obowiązujący przez cały 2017 rok wskaźnik oraz wymóg kapitałowy wynosił odpowiednio:

Wskaźnik	- 21 936 894,49 zł
Wymóg kapitałowy	- 3 290 534,17 zł
Wykorzystanie kwoty wymogu w odniesieniu do funduszy własnych Banku (na dzień 31.12.2016 roku)	- 6,24%

Informacje o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanego w danym roku, w podziale na klasy zdarzeń, w tym co najmniej w podziale na kategorie zdarzeń w ramach rodzaju zdarzenia oraz o tym jakie działania mitygujące w związku z tym zostały podjęte w celu uniknięcia ich w przyszłości, w takim zakresie, w jakim nie ujawniają wrażliwych szczegółów mechanizmów zabezpieczających Banku.

Rodzaj	Strata brutto
Rodzaj 1. Oszustwa wewnętrzne	0,00
Rodzaj 2. Oszustwa zewnętrzne	282 799,65
Rodzaj 3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0,00
Rodzaj 4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0,00
Rodzaj 5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	591,63
Rodzaj 6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	3 768,35
Rodzaj 7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	823 513,20

Bank w 2017 roku, w celu uniknięcia zdarzeń dotyczących ryzyka operacyjnego w przyszłości podjął działania, które miały eliminować skutki zaistniałych incydentów, a także działania zapobiegawcze i dyscyplinujące polegające m.in. na:

- 1) wydaniu zaleceń, celem wyeliminowania nieprawidłowości wskazanych w wyniku przeprowadzonych kontroli wewnętrznych, audytu zewnętrznego oraz inspekcji KNF,
- 2) naprawie sprzętów mogących powodować awarie,
- 3) wymianie części bankomatów,
- 4) zaplanowaniu dalszych działań mających na celu ograniczenie występowania czynników ryzyka błędów pracowników, obejmujące przeprowadzenie szkoleń.

Informacje o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych, jakie wystąpiły w minionym roku (opis zdarzeń), jeśli w ocenie Banku publikacja informacji nie zagraża bieżącemu bezpieczeństwu procesów operacyjnych.

Bank przedstawia informacje nt. ilości zdarzeń w poszczególnych rodzajach zdarzeń oraz łącznie:

Rodzaj zdarzeń	Liczba zdarzeń
Rodzaj 1. Oszustwa wewnętrzne	1
Rodzaj 2. Oszustwa zewnętrzne	5
Rodzaj 3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0
Rodzaj 4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	237
Rodzaj 5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	4
Rodzaj 6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	135
Rodzaj 7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	918
RAZEM 2017 ROK	1 300

VIII. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym

Podział ekspozycji kapitałowych ze względu na cel nabycia oraz opis stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny:

Cel nabycia	Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji kapitałowych
zyski kapitałowe	-	0,00
przyczyny strategiczne	akcje Banku Zrzeszającego	3 932 300,00
	bankowe papiery wartościowe	2 390 000,00
	udziały TUV Wielkopolska	1 040,00
	Udziały System Ochrony SGB	1000,00
	Obligacje komunalne	1 800 000,00
	Bony pieniężne NBP (cena nabycia)	19 994 160,00 (20 000 000,00)
RAZEM	-	28 118 500,00

Stosowane zasady rachunkowości i metody wyceny

- a) Wyceny akcji i udziałów dokonuje Wydział Rachunkowo-Finansowy.
- b) Wyceny akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych dokonuje się metodą praw własności wykazując akcje i udziały w cenach ich nabycia skorygowanych o różnicę między cenami nabycia a wartością akcji i udziałów w kapitale własnym tych jednostek.
- c) Pozostałe akcje i udziały zaliczone do aktywów trwałych wycenia się według ceny ich nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości, przy czym:
 - wysokość odpisu z tytułu trwałej utraty wartości jest wprost proporcjonalna do relacji między sumą strat z lat ubiegłych i bieżących jednostki a jej funduszami,
 - odpisu z tytułu trwałej utraty wartości dokonuje się gdy suma strat przekroczy 10% funduszy jednostki. Wartość odpisu określa się w zaokrągleniu do 100 zł,
 - przy ustalaniu wysokości odpisu możliwe jest wykorzystywanie czynników subiektywnych, mających wpływ na ocenę funkcjonowania jednostki,
 - w szczególnych przypadkach możliwe jest zastosowanie przy wycenie akcji i udziałów oszacowanej w inny sposób wartości godziwej.
- d) Wycena akcji i udziałów dokonywana jest nie rzadziej niż na dzień bilansowy.

- e) Podstawą do wyceny i aktualizacji wartości akcji i udziałów są:
- w jednostkach podporządkowanych - sprawozdania finansowe za miesiąc poprzedni,
 - w jednostkach działających na zasadzie „non profit” – roczne sprawozdania finansowe,
 - w pozostałych jednostkach – kwartalne sprawozdania finansowe oraz dodatkowo we wszystkich jednostkach – pozyskanie innych informacji o okolicznościach mających istotny wpływ na ich funkcjonowanie.

1) Klasyfikacja i wycena papierów wartościowych

- a) Papiery wartościowe w momencie zakupu ujmowane są w bilansie Banku w cenie nabycia, powiększonej o koszty transakcji. Jeżeli koszty transakcji nie są istotne, Bank nie uwzględnia ich w wartości początkowej papierów.
- b) Papiery wartościowe nabywane przez bank klasyfikowane są do jednej z następujących grup aktywów:
- przeznaczonych do obrotu,
 - utrzymywanych do upływu terminu zapadalności,
 - dostępnych do sprzedaży.
- c) Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu wycenia się według wartości rynkowej.
- d) Dla papierów wartościowych, zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu lub dostępnych do sprzedaży, notowanych na uznanych giełdach, za wartość rynkową przyjmuje się kurs zamknięcia dla danego waloru na ostatni dzień operacyjny miesiąca.
- e) W przypadku aktywów, dla których istnieje aktywny rynek wycena następuje według wartości godziwej. Za wartość godziwą przyjmuje się kwotę za jaką dane aktywum mogłoby zostać wymienione na warunkach transakcji rynkowej. Jeżeli nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej, aktywum wycenia się według kosztu zamortyzowanego, który stanowi wartość początkową, pomniejszoną lub powiększoną o umorzenia wszelkich różnic pomiędzy wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszoną o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub nieściągalności.
- f) Przy wycenie rozchodu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu lub dostępnych do sprzedaży, nabytych po różnych cenach, Bank stosuje metodę cen przeciętnych, to jest ustalonych w wysokości średniej ważonej cen danego aktywa.
- g) Wycena dokonywana jest nie rzadziej niż na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Różnicę wartości rynkowej lub wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych.
- h) Papiery wartościowe nabywane przez Bank to:
- Papiery z prawem do kapitału:
 - akcje i prawa poboru dopuszczone do publicznego obrotu i notowane na giełdach,
 - akcje niedopuszczone do publicznego obrotu.
 - Papiery bez prawa do kapitału (dłużne papiery wartościowe):
 - dopuszczone do publicznego obrotu (np. bony skarbowe, obligacje, bony pieniężne NBP),
 - niedopuszczone do publicznego obrotu (np. obligacje komunalne, bony komercyjne).
- i) Papiery wartościowe z prawem do kapitału mogą być zakwalifikowane do aktywów:
- przeznaczonych do obrotu (głównie akcje i prawa poboru notowane na GPW),
 - dostępnych do sprzedaży.
- j) Papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane do grupy aktywów przeznaczonych do obrotu, wyceniane są według wartości rynkowej, którą stanowi kurs zamknięcia rynku dla danego instrumentu.
- k) Papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane do grupy aktywów dostępnych do sprzedaży wyceniane są według:
- wartości rynkowej – w przypadku aktywów dla których istnieje aktywny rynek (np. kurs zamknięcia dla instrumentu notowanego na rynku GPW),

- wartości godziwej – w przypadku aktywów dla których nie istnieje aktywny rynek (np. wycena metodą porównawczą ze spółką o podobnym profilu działalności),
 - amortyzowanego kosztu – w przypadku aktywów, których wartości godziwej nie można ustalić.
- l) Papiery wartościowe bez prawa do kapitału (dłużne papiery wartościowe) mogą być zakwalifikowane do aktywów:
- przeznaczonych do obrotu,
 - dostępnych do sprzedaży,
 - utrzymywanych do terminu zapadalności.
- m) Dłużne papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu i notowane na rynku GPW zakwalifikowane do aktywów przeznaczonych do obrotu aktywów dostępnych do sprzedaży, wyceniane są według wartości rynkowej, tj. kursu zamknięcia dla danego instrumentu, pod warunkiem utrzymywania się w okresie miesiąca poprzedzającego wycenę średniej wartości obrotu na poziomie 10 mln PLN. Jeżeli warunek, o którym mowa powyżej nie jest spełniony, bank może dokonać wyceny według wartości godziwej i za poziom wyceny dla danego instrumentu przyjąć średnią kursu kupna/ sprzedaży z rynku międzybankowego z godz. 15⁰⁰.
- n) Dłużne papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu i nienotowane na rynku GPW, zakwalifikowane do aktywów przeznaczonych do obrotu lub aktywów dostępnych do sprzedaży wyceniane są według wartości godziwej i za poziom wyceny dla danego instrumentu przyjąć należy średnią kursu kupna/ sprzedaży z rynku międzybankowego na godz. 15⁰⁰. W przypadku braku możliwości określenia średniego kursu/sprzedaży, dłużne papiery wartościowe wyceniane są według amortyzowanego kosztu.
- o) Dłużne papiery wartościowe zakwalifikowane do grupy aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności wyceniane są według amortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Jeżeli w danym roku obrotowym lub w poprzednich dwóch latach obrotowych papiery wartościowe zaliczone do kategorii utrzymywanych do terminu zapadalności zostały w znacznej ilości sprzedane lub wykorzystana została opcja sprzedaży przed upływem terminu zapadalności, to papierów wartościowych z tej grupy nie można klasyfikować jako utrzymywanych do terminu zapadalności w okresie od końca danego roku oraz przez dwa następne lata obrotowe. Przypadek ten nie ma zastosowania jeżeli przedterminowa sprzedaż nastąpiła:
- w dniu bliskim terminowi zapadalności,
 - po dniu, którym 90% nominalu papieru wartościowego zostało spłacone,
 - na skutek zdarzenia, którego nie można przewidzieć.

Wycena instrumentów finansowych

- a) Bank poszczególne instrumenty kwalifikuje do następujących rodzajów portfeli aktywów:
- dostępne do sprzedaży: instrumenty bez określonego terminu zapadalności lub instrumenty, dla których Bank zakłada upłynięcie przed terminem zapadalności;
 - utrzymywane do terminu zapadalności.
- b) Zakupione instrumenty Bank ujmuje w księgach rachunkowych, w wybranym portfelu aktywów, w dniu ich nabycia.
- c) Zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi rachunkowości, Bank wycenia instrumenty w poszczególnych portfelach oraz ujmuje je w księgach rachunkowych według następujących zasad:
- z portfela dostępnego do sprzedaży:
 - w dniu nabycia: w wysokości kosztu (ceny nabycia) – według wartości godziwej uiszczonej lub otrzymanej zapłaty; koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do instrumentu finansowego, zwiększają koszt (cenę nabycia) tego instrumentu,
 - w okresie utrzymywania instrumentu w bilansie Banku, wycena dokonywana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego: jeżeli dla danego instrumentu finansowego istnieje aktywny rynek i cena instrumentu jest ogólnodostępna lub

Bank ma dostęp do wyceny instrumentu dokonanej przez uprawniony podmiot, to wyceną jest wartość godziwa, a skutki zmiany wartości godziwej odnoszone są na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny; wartość godziwa obliczana jest jako iloczyn liczby posiadanych instrumentów oraz ceny tego instrumentu na dzień dokonywania wyceny; wycena posiadanych instrumentów finansowych dokonywana jest odrębnie dla każdej zawartej transakcji ich zakupu. Jeżeli dla danego instrumentu finansowego nie istnieje aktywny rynek, Bank ustala jego wartość według zamortyzowanego kosztu lub, w przypadku utraty wartości, w cenie nabycia, z uwzględnieniem odpisów aktualizujących, a skutki wyceny zalicza odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych.

- w dniu sprzedaży: skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny ujemne się odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych z operacji papierami wartościowymi,
- w przypadkach, w których nastąpiła utrata wartości instrumentu: skumulowane straty ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny Bank ujemne jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących,
- naliczone memoriałowo na koniec każdego miesiąca odsetki, według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie naliczenia, Bank zalicza do przychodów z operacji papierami wartościowymi;
- z portfela utrzymywane do terminu zapadalności:
 - w dniu nabycia: w wysokości kosztu (ceny nabycia) – według wartości godziwej uiszczonej lub otrzymanej zapłaty; koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do instrumentu finansowego, zwiększają koszt (cenę nabycia) tego instrumentu,
 - w okresie utrzymywania instrumentu w bilansie Banku: według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej,
 - w przypadkach, w których nastąpiła utrata wartości instrumentu: utworzone odpisy Bank ujemne jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących,
 - naliczone memoriałowo na koniec każdego miesiąca odsetki, według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie naliczania, Bank zalicza do przychodów z operacji papierami wartościowymi.

Wartość ekspozycji kapitałowych bilansowa, godziwa i dla papierów wartościowych notowanych na giełdzie, porównanie ceny rynkowej z wartością godziwą.

Wartość bilansowa ekspozycji kapitałowych wynosi na dzień 31.12.2017 r.:

1) akcje Banku Zrzeszającego	- 3 932 300,00 zł.
2) bankowe papiery wartościowe i bony pieniężne NBP	- 22 401 074,31 zł.
3) Obligacje komunalne	- 1 807 893,00 zł.
4) udziały System ochrony SGB	- 1 000,00 zł.
5) udziały TUV Wielkopolska	- 0,00 zł.
RAZEM:	28 142 267,31 zł.

Wartość ekspozycji kapitałowych dla papierów wartościowych notowanych na giełdzie –Bank nie posiada ekspozycji kapitałowych notowanych na giełdzie.

IX. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 2) ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych;
- 3) ryzyko krzywej dochodowości, które wynika ze zmiany relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku lub indeksu;
- 4) ryzyko opcji, ryzyko wynikające z posiadanego przez klientów Banku prawa do wcześniejszej spłaty kredytu lub wcześniejszej wypłaty depozytu oraz z wyraźnych lub ukrytych opcji na limit górny lub limit dolny poziomu oprocentowania.

Bank przyjmuje że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest w najistotniejszym stopniu z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian wysokości poszczególnych stóp referencyjnych.

Bank nie posiada portfela handlowego, wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela bankowego.

Bank nie stosuje oprocentowania dla udzielonych a niewykorzystanych pozycji pozabilansowych oraz nie posiada procentowych przyznanych linii kredytowych, tym samym (za wyjątkiem badania wpływu ryzyka płynności na poziom ryzyka stopy procentowej) pozycje te są wyłączone z przeprowadzanych pomiarów poziomu ryzyka stopy procentowej.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:

- 1) lukę przeszacowania;
- 2) metodę wyniku odsetkowego;
- 3) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej;
- 4) analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:

- 1) co miesiąc Prezesowi Zarządu nadzorującemu ryzyka bankowe oraz Komitetowi ALCO i Zarządowi Banku.
- 2) co kwartał Radzie Nadzorczej Banku.

Bank bada zmianę wyniku odsetkowego przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b. w odniesieniu do annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o prowizje rozliczone w czasie.

Zmiana wyniku na dzień 31.12.2017 r. wyniosła odpowiednio:

- a) z tytułu ryzyka przeszacowania – 8,9%,
- b) z tytułu ryzyka bazowego – 0%,
- c) z tytułu ryzyka krzywej dochodowości – 0,8%,
- d) z tytułu ryzyka opcji klienta – 0%.

Bank bada zmianę wartości ekonomicznej w odniesieniu do funduszy własnych Banku. Zmiana ta na dzień 31.12.2017 r. wyniosła 4,8% funduszy własnych.

Bank bada również zmianę wyniku odsetkowego przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b. w odniesieniu do funduszy własnych.

Zmiana wyniku na dzień 31.12.2017 r. wyniosła odpowiednio:

- a) z tytułu ryzyka przeszacowania – 8,2%,
- b) z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie – 8,2%,

X. Polityka w zakresie wynagrodzeń

W Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie obowiązuje „Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie” zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie Uchwałą nr 97/2017 z dnia 21 grudnia 2017 roku w sprawie zatwierdzenia „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie”, przyjęta Uchwałą Zarządu nr 262/2017 z dnia 19 grudnia 2017r.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, określa zasady ustalania i wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie.

Celem wprowadzenia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń jest:

- 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie akceptowalny ogólny poziom ryzyka,
- 2) wspieranie realizacji przyjętej przez Bank strategii działania oraz strategii zarządzania ryzykiem,
- 3) ograniczenie ryzyka konfliktu interesów.

Bank realizuje Politykę z uwzględnieniem zasad proporcjonalności wynikającej z § 29 ust.2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dn.6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz.U. z 2017r., poz.637), tj. odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Postanowień Polityki nie stosuje się do członków Rady Nadzorczej Banku.

Zgodnie z określoną w § 29 ust.2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dn.6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz.U. z 2017r., poz.637), zasadą proporcjonalności i przeprowadzoną przez Bank oceną kryteriów jakościowych i odpowiednich kryteriów ilościowych określonych w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 z dn.4 marca 2014r. przez osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku, rozumie się wyłącznie członków Zarządu, związanych z Bankiem umową o pracę.

Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze obejmuje:

- 1) składniki stałe – wynagrodzenie zasadnicze zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją określone w umowie o pracę, a także jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów Kodeksu pracy lub Regulaminu wynagradzania Członków Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom;
- 2) składniki zmienne – premię roczną.

Stale składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej z osób zajmującej stanowisko kierownicze.

Bank może zastosować wyższy stosunek zmiennych składników wynagrodzeń do stałych składników wynagrodzeń, jednak nie wyższy niż 200%, na zasadach określonych w § 25 ust.2 pkt 4) lit. b) i c) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dn.6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz.U. z 2017r., poz.637).

Osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Banku, zobowiązane są do niekorzystania z indywidualnych ubezpieczeń dotyczących wynagrodzenia i odpowiedzialności w celu podważenia

skutków uwzględniania ryzyka w ramach realizacji „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie”.

Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych i ustalona jest w wysokości 20 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 35% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.

Podstawą oceny efektów pracy osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza.

Ocena ta dokonywana jest po zakończeniu roku obrachunkowego, nie później niż do 31 lipca roku następującego po okresie oceny i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz 2 poprzednie lata tak, aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.

Ocena wyników całego Banku powinna obejmować koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.

Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

- 1) zysku netto,
- 2) wskaźnika należności zagrożonych,
- 3) łącznego współczynnika kapitałowego,
- 4) wskaźnika płynności LCR.

Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:

- 1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu kompetencji w ramach podziału zadań w Zarządzie,
- 2) pozytywną ocenę kwalifikacji,
- 3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy,
- 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.

W odniesieniu do kryteriów oceny efektów pracy członków Zarządu, członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie wykonanie planu finansowego zostało zrealizowane na poziomie:

- 1) zysku netto nie niższym niż 80% zaplanowanego poziomu,
- 2) wskaźnika należności zagrożonych na poziomie nie wyższym niż określony w strategii Zarządzania Ryzykiem w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie,
- 3) łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż określony w Strategii Zarządzania Ryzykiem w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie,
- 4) wskaźnika płynności LCR na poziomie nie niższym niż określony w Strategii Zarządzania Ryzykiem w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie.

W odniesieniu do kryteriów oceniających indywidualne wyniki pracy członka Zarządu, członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie:

- 1) dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego kompetencji,
- 2) uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji,
- 3) uzyskał absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy,
- 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny przeprowadzony przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, nie wykazały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu.

Członek Zarządu uzyskuje pozytywną ocenę tylko i wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich wyżej wymienionych przesłanek oraz dodatkowo w przypadku spełnienia indywidualnych zadań przypisanych dla poszczególnych członków Zarządu:

1. Prezes Zarządu: utrzymanie wskaźnika udziału kapitału wewnętrznego w funduszach własnych na poziomie nie wyższym niż określony w Strategii Zarządzania Ryzykiem Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie,
2. Członek Zarządu ds. Ekonomicznych: utrzymanie udziału rezerw celowych od należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w należnościach zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie nie niższym niż określony w Strategii Zarządzania Ryzykiem Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie,
3. Członek Zarządu ds. Handlu: utrzymanie udziału zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem oraz utrzymanie udziału zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem na poziomie nie wyższym niż określony w Strategii Zarządzania Ryzykiem Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie,
4. Członek Zarządu ds. Operacyjnych: utrzymanie wskaźnika kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym na poziomie nie niższym niż założony w Strategii Zarządzania Ryzykiem Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie.

Dopuszcza się uzyskanie pozytywnej oceny przez poszczególnych członków Zarządu w przypadku odchylenia wskaźników, o których mowa powyżej, do 20%. Premia roczna może również zostać zmniejszona poszczególnym członkom Zarządu w przypadku nieobecności członka Zarządu spowodowanej chorobą w okresie podlegającym ocenie trwającej dłużej niż 90 kolejnych dni kalendarzowych.

Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:

- 1) negatywnej oceny pracy członka Zarządu,
- 2) zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych,
- 3) o którym mowa w art.142 ust.1 Ustawy Prawo bankowe,
- 4) zagrożenia upadłością,
- 5) gdy członek Zarządu uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub był odpowiedzialny za takie działania,
- 6) nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękopisów bezpiecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem.

Rada Nadzorcza dokonuje oceny członka Zarządu Banku w formie uchwały podejmowanej odrębnie dla każdego członka Zarządu.

Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.

Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzje w formie uchwały o przyznaniu premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.

Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej w terminie 7 dni roboczych po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą.

Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu pod kątem wypłaty premii rocznej obejmuje wyłącznie okres zatrudnienia członka Zarządu Banku w trakcie okresu podlegającego ocenie.

Zbiorne informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu

- 1) wartość wynagrodzeń za dany rok obrotowy z podziałem na wynagrodzenia stałe i zmienne oraz liczbę osób je otrzymujących

Wartość wynagrodzeń za rok 2017	Wynagrodzenia stałe za 2017 rok	Wynagrodzenia zmienne za 2017 r.	Ilość osób otrzymująca wynagrodzenia
914 439,97	687 982,31	226 457,66	4

2) Wartość i formy wynagrodzenia zmiennego

Wynagrodzenie zmienne w wysokości 226 457,66 zł, na co składa się regulaminowa premia roczna za 2016 rok wypłacona w roku 2017.

3) Wartość płatności związanych z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonanych w danym roku obrotowym, liczbę osób otrzymujących takie płatności oraz najwyższą taką płatność na rzecz jednej osoby.

W 2017 roku płatności związane z podjęciem zatrudnienia dotyczyły jednego Członka Zarządu i wyniosły 11 915,65 zł.

W 2017 roku płatności związane z zakończeniem stosunku zatrudnienia nie wystąpiły.

XI. Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności:

1. Rada Nadzorcza – która:
 - 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;
 - 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku „Strategii zarządzania ryzykiem w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie”;
 - 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.
2. Zarząd:
 - 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
 - 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności;
 - 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem płynności;
 - 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą, wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko.
3. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami – Komitet ALCO, który:
 - 6) opiniuje procedurę zasady zarządzania ryzykiem płynności;
 - 7) opiniuje poziom limitów;
 - 8) identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
 - 9) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
 - 10) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.
4. Wydział Ryzyk Bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko płynności, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane z:
 - 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
 - 2) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - 3) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - 4) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
 - 5) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności;
 - 6) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
 - 7) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR;
 - 8) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności;
 - 9) opracowywanie scenariuszy sytuacji kryzysowych;

- 10) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
5. Główny Księgowy wykonuje zadania związane z :
 - 1) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków;
 - 2) oceną przestrzegania wyznaczonych limitów gotówki w kasach i skarbcach Banku.
6. Zespół Rozliczeń wykonuje zadania związane z:
 - 1) sporządzaniem rzeczywistych i planowanych przepływów środków pieniężnych;
 - 2) sporządzaniem sprawozdania w zakresie przekroczeń limitów pogotowia kasowego;
 - 3) oceną poziomu lokat overnight zakładanych automatycznie.
7. Wydział Handlu wykonuje zadania związane z:
 - 1) sporządzaniem „Planu pozyskania i utrzymania środków uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania”;
 - 2) sporządzaniem analizy stopnia realizacji „Planu pozyskania i utrzymania środków uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania”;
 - 3) ustalaniem (szacowaniem) poziomu planowanych do wypłaty transz kredytowych, oraz planowanych umów, które zostaną zawarte i uruchomione w nadchodzącym miesiącu.
8. Wydział Produktów Bankowych wykonuje zadania związane z:
 - 1) sporządzeniem wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego;
9. Oddziały Banku wykonują zadania związane z:
 - 1) przekazywaniem do Zespołu Rozliczeń informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych;
 - 2) kontrolą i utrzymywaniem limitów kasowych.

Sposób pozyskiwania finansowania działalności

Głównym źródłem finansowania działalności Banku jest nadwyżka funduszy własnych nad majątkiem trwałym oraz depozyty pozyskane od Klientów. Bank może również uzyskać finansowanie z Banku Zrzeszającego w wysokości 250% funduszy własnych Banku.

W dniu 23.11.2015 r. Bank przystąpił do utworzonego zrzeszenia IPS – Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. W ramach przynależności do SSO Bank może otrzymać pożyczkę płynnościową z Funduszu Pomocowego. Kwota pożyczki na 2017 roku ustalona była na poziomie 57 221 390,98 zł. Bank Zrzeszający może również złożyć w Banku lokatę płynnościową ze środków Minimum Depozytowego w kwocie wyznaczonej na 2017 rok na poziomie 133 507 127,04 zł.

Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

Funkcje skarbowe są to zadania wykonywane przez Głównego Księgowego natomiast funkcje zarządzania płynnością są to zadania wykonywane przez Wydział Ryzyk Bankowych. Obydwie funkcje są sprawowane na poziomie Centrali Banku, co oznacza, że są w pełni scentralizowane.

Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia i Systemu Ochrony SGB

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Lututowie jest zrzeszony w Spółdzielczej Grupie Bankowej, a Bankiem Zrzeszającym jest SGB-Bank S.A. w Poznaniu.

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Lututowie w dniu 23.11.2015 r. przystąpił do utworzonego zrzeszenia IPS – Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. Ma to na celu wzmocnienie bezpieczeństwa Banku oraz jego pozycji konkurencyjnej.

Celem funkcjonowania Systemu Ochrony jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego uczestnika, na zasadach określonych w ustawie i w Umowie Systemu Ochrony. Przynależność do Systemu Ochrony ma charakter dobrowolny i nie ogranicza z podmiotowości stron umowy, ani ich uprawnień wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Przynależność do Systemu Ochrony nie zwalnia uczestników od odpowiedzialności za prowadzoną działalność.

W ramach funkcjonowania w Systemie Ochrony Bank zobowiązuje się do:

- 1) realizacji działań związanych z funkcjonowaniem mechanizmów kontroli, ograniczania oraz klasyfikowania ryzyka,
- 2) zawiadamiania Spółdzielni o czasie, miejscu i porządku obrad Walnego Zgromadzenia,
- 3) przesyłania do Spółdzielni kopii uchwał podjętych przez Walne Zgromadzenie,

- 4) przysyłanie do Spółdzielni wymaganych przez nią dokumentów i sprawozdań oraz planów finansowych,
- 5) terminowego wnoszenie składek oraz innych wpłat w ramach mechanizmu pomocowego Systemu Ochrony,
- 6) stosowania się do środków oddziaływania.

Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Wyszczególnienie	Minimum na dzień 29.12.2017 r.	Nadwyżka
Nadzorcze miary płynności:		
M1	48 000 000,00	56 395 833,12
M2	1,3000	0,3863
M3	2,5000	0,2298
M4	1,8000	0,4447
LCR	100%	475,31%

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

Nadzorcze miary płynności:

Nadzorcze miary płynności	Limit na dzień 29.12.2017 r.	Wykorzystanie na dzień 29.12.2017 r.
Luka płynności krótkoterminowej	48 000 000,0000	104 395 833,12
Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,3000	1,6863
Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	2,5000	2,7298
Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych aktywów i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,8000	2,2447

LCR – limit wewnętrzny - 100%, wykorzystanie na dzień 31.12.2017 r. – 575,31%

Luka płynności

Wskaźniki liki płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych:

- 1) luka w przedziale do 7 dni – 76 624 857, wskaźnik - 2,43
- 2) luka w przedziale powyżej 7 dni do 1 miesiąca – 83 129 416, wskaźnik – 58,55
- 3) luka w przedziale powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy – 53 431 121, wskaźnik – 32,38

Wskaźniki skumulowanej luki płynności:

Luka	Wskaźnik
Luka do 1 tygodnia	2,43
Luka do 1 miesiąca	3,90
Luka do 3 miesięcy	4,75
Luka do 6 miesięcy	5,81
Luka do 12 miesięcy	4,78
Luka powyżej 1 roku	0,39
Luka powyżej 2 lat	0,78
Luka powyżej 5 lat	0,96

Luka powyżej 10 lat	0,60
Luka powyżej 20 lat	0,88

Dodatkowe zabezpieczenie płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony SGB

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane z kredytu w rachunku bieżącym bądź rewolwingowego z Banku Zrzeszającego. Bank może również uzyskać pomoc z Spółdzielczego Systemu Ochrony w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.

Aspekty ryzyka płynności na które narażony jest Banku

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- 2) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przypływów pieniężnych Banku,
- 3) nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- 4) znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- 5) istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
- 6) ograniczone możliwości znalezienia innych źródeł finansowania, w szczególności na hurtowym rynku finansowym,
- 7) wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów.

Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- 1) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,
- 2) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- 3) różne terminy wymagalności depozytów,
- 4) różny charakter depozytów: depozyty bieżące, depozyty terminowe.

Techniki ograniczania ryzyka płynności

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności można zaliczyć:

- a) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- b) stosowanie wskaźników wczesnego ostrzegania pozwalających zapobiegać przekroczeniom limitów,
- c) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- d) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- e) przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,

- f) utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- g) określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
- h) przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- 2) depozyty - baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) depozyty elektroniczne – depozyty (terminowe lub bieżące), które mogą zostać wycofane poza placówką Banku (przez kanały internetowe lub mobilne);
- 4) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
- 5) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 6) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 7) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 8) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 9) płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 10) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;
- 11) aktywa płynne – suma aktywów nieobciążonych, o których mowa w § 46 ust. 2 pkt 1 zasad zarządzania ryzykiem płynności; niniejsza definicja nie dotyczy pojęcia „aktywa płynne” używanego na potrzeby wyznaczania wskaźnika LCR;
- 12) aktywa nieobciążone – aktywa, które mogą być natychmiast wykorzystane przez Bank jako przedmiot zastawu zabezpieczającego pozyskanie finansowania lub do celów handlowych lub zarządzania ryzykiem;
- 13) nadzorcze miary płynności – wskaźniki płynności i limity określone w uchwale KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności;
- 14) wskaźnik LCR / wymóg dotyczący pokrycia płynności – wskaźnik płynności krótkoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR;
- 15) wskaźnik NSFR / wymóg dotyczący stabilnego finansowania – wskaźnik płynności długoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR;
- 16) wewnętrzny wskaźnik NSFR – wskaźnik, którego budowa, do czasu określenia przez EUNB sposobu sformułowania wymogu stabilnego finansowania oraz przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę UE poziomu tego wskaźnika została określona przez Spółdzielnię.

Wyjaśnienie w jaki sposób ryzyko płynności jest odzwierciedlone w procesie zarządzania płynnością płatniczą

Nadwyżki środków Bank w 2017 roku inwestował w lokaty w Banku Zrzeszającym oraz w instrumenty finansowe: bony pieniężne i obligacje komunalne. Inwestowanie nadwyżek środków w instrumenty finansowe było przeprowadzane zgodnie z „Zasadami zarządzania ryzykiem inwestycji w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie.

Wyjaśnienie sposobu wykorzystania testów warunków skrajnych

Scenariusze testów warunków skrajnych stanowią podstawę do budowy awaryjnych planów płynności. Wyniki testów warunków skrajnych stanowią podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko płynności oraz wyznaczania poziomu limitów.

Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Plany awaryjne opracowane zostały na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się bezskuteczne, dlatego plany awaryjne uwzględniają wyniki testów warunków skrajnych, a scenariusze testów warunków skrajnych stanowią podstawę do budowy awaryjnych planów płynności.

Polityka utrzymywania rezerwy płynności

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności, tzn. oszacowanej przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiącej zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym „horyzoncie przeżycia”.

Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach Zrzeszania

Bank może uzyskać finansowanie z Banku Zrzeszającego w wysokości 250% funduszy własnych Banku.

W dniu 23.11.2015 r. Bank przystąpił do utworzonego zrzeszenia IPS – Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. W ramach przynależności do SSO Bank może otrzymać pożyczkę płynnościową z Funduszu Pomocowego. Kwota pożyczki na 2017 roku ustalona była na poziomie 57 221 390,98 zł. Bank Zrzeszający może również złożyć w Banku lokatę płynnościową ze środków Minimum Depozytowego w kwocie wyznaczonej na 2017 rok na poziomie 133 507 127,04 zł.

Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

Raportowanie:

1. codziennie:

- zakres:
 - stany gotówki w kasach, środki na rachunkach, odprowadzenie, zasilenie, większe wpłaty i wypłaty, przelewy przychodzące i wychodzące,
 - wyliczenie nadzorczych miar płynności, wskaźnik LCR dzienny
- odbiorca: Wydział Rachunkowo - Finansowy – Główny Księgowy.

2. miesięcznie:

- zakres: analiza zapasów gotówki, przepływy środków pieniężnych,

- odbiorca: Wydział Rachunkowo - Finansowy – Główny Księgowy, Komitet ALCO, Zarząd Banku.

3. miesięcznie:

- zakres : ocena ryzyka płynności,
- odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd Banku.

4. kwartalnie :

- zakres: ocena ryzyka płynności,
- Odbiorca: Rada Nadzorcza.

5. kwartalnie :

- zakres: realizacja Planu pozyskania i utrzymania środków obcych uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania.
- Odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd, Rada Nadzorcza.

6. rocznie:

- zakres: pogłębiona analiza płynności długoterminowej.
- Odbiorca: Prezes Zarządu odpowiedzialny na zarządzanie ryzykami, Komitet ALCO, Zarząd, Rada Nadzorcza.

XII. Informacje o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22 aa Ustawy Prawo bankowe

Rada Nadzorcza Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie składa się z 15 Członków: Pracami Rady Nadzorczej kieruje Prezydium, w skład którego wchodzi Przewodniczący Rady Nadzorczej, Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej oraz Sekretarz Rady Nadzorczej.

W ramach Rady Nadzorczej funkcjonuje powołany w dniu 9 października 2017 roku Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w składzie, który wspiera Radę Nadzorczą w zakresie sprawozdawczości finansowej i systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem.

Wyboru członków Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie dokonuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej, kandydatów na Członków Rady nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie”.

Ocena kwalifikacji ma na celu stwierdzenie, czy członkowie Rady dają rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków, to jest, czy są w stanie w sposób konstruktywny kwestionować podejmowane przez Zarząd decyzje oraz sprawować skuteczny nadzór, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji czynności nadzorczych oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla reputacji Banku.

Przy ocenie kwalifikacji bierze się pod uwagę, to że członkowie Rady obowiązani są pełnić swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierować się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania i wykonania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem bankiem, jak również sposób i skuteczność współpracy członków Rady wewnątrz jak i na zewnątrz Rady.

Przy wyborze kandydatów na członków Rady, uwzględnia się cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Radę, w tym konieczności powołania w Banku Komitetu Audytu.

W 2018 roku Członkowie Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie, zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej, kandydatów na Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie” złożyli arkusz

„Informacyjny do indywidualnej oceny członka Rady Nadzorczej” oraz arkusz „Informacyjny do oceny kolegialnej Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie”. Członkowie Komitetu Audytu złożyli arkusz „Informacyjny do oceny spełnienia wymogów niezależności Członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie”.

Wszystkie arkusze wypełnione zostały w sposób prawidłowy i kompletny. Członkowie Rady Nadzorczej złożyli oświadczenia uwzględniające dane personalne, miejsce pracy, wykształcenie, oświadczenie o braku skazania za przestępstwa karno-skarbowe, o braku postępowań cywilnych, karnych i egzekucyjnych, o braku powiązań podmiotowych z członkami Zarządu, o nieprowadzeniu działalności konkurencyjnej w stosunku do Banku, o niepełnieniu funkcji w organach innych podmiotów oraz o kwalifikacjach i uczestnictwie w szkoleniach z zakresu bankowości. W wyniku oceny złożonych oświadczeń uznaje się, że Członkowie Rady Nadzorczej posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji czynności nadzorczych, a ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Ponadto Zebranie Przedstawicieli zatwierdziło Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie za rok 2017 wraz z pozytywną oceną stosowania w Banku zasad ładu korporacyjnego oraz pozytywną oceną funkcjonowania w Banku polityki wynagradzania.

W 2018 roku kandydaci na członków Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie, zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej, kandydatów na Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie” przedłożyli Prezydium Zebrania arkusz „Informacyjny do Indywidualnej oceny kwalifikacji kandydata na członka Rady Nadzorczej, w celu dokonania Indywidualnej oceny kwalifikacji oraz właściwy arkusz „Informacyjny w celu oceny spełnienia wymogów niezależności przez kandydata na członka Rady Nadzorczej”.

Wszystkie arkusze wypełnione zostały w sposób prawidłowy i kompletny. Zebranie Przedstawicieli dokonało pozytywnej oceny kwalifikacji w stosunku do kandydatów, wybranych na Członków Rady Nadzorczej Banku.

W 2018 r. Członkowie Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie, zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji Członków Zarządu, kandydatów na Członków Zarządu oraz Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie” złożyli arkusze „Informacja do oceny indywidualnej kwalifikacji członka Zarządu” oraz arkusz „Informacja do oceny kolegialnej Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie”.

Wszystkie arkusze wypełnione zostały w sposób prawidłowy i kompletny. Oświadczenia Członków Zarządu pozwalają na ocenę ich reputacji oraz kwalifikacji zawodowych. Nie uzyskano dowodów podważających nieposzlakowaną reputację Członków Zarządu, jak również ich kompetencji.

Oceny Członków Zarządu dokonała Rada Nadzorcza. Wyniki oceny zostały zamieszczone w „Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej za 2017 rok” i przedstawione na Zebraniu Przedstawicieli Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie w dniu 22.03.2018 r. Ponadto Zebranie Przedstawicieli zatwierdziło Sprawozdanie Zarządu z działalności Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie w 2017 r. i udzieliło Członkom Zarządu absolutorium za rok 2017.

XIII. Dźwignia finansowa

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 (CRR) „dźwignia finansowa” oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych danej instytucji – wielkość posiadanych przez instytucję aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji instytucji.

Zdefiniowane w CRR „ryzyko nadmiernej dźwigni” oznacza ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni

finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Bank ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej nie uznaje za ryzyko istotne, ze względu na wysoki poziom wskaźnika dźwigni w porównaniu z rekomendowanym poziomem minimalnym.

Na dzień 31.12.2017 roku Bank wyliczył wskaźnik dźwigni finansowej, jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

W łącznej kwocie aktywów Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał Tier I.

Wartość pozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględnienia korekt z tytułu rezerw celowych) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.

Wskaźnik dźwigni wyznaczony na dzień 31.12.2017 r. wyniósł 6,85%

XIV. System kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:

1. funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli,
2. komórka do spraw zgodności, której zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.
3. niezależną komórkę audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Wydział Kontroli Wewnętrznej oraz Stanowisko do spraw zgodności. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązano cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągania określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Wydziału Kontroli Wewnętrznej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje w okresach kwartalnych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorczej bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

Rozdział 2

Ujawnienie informacji wynikających z Ustawy Prawo bankowe

Bank ogłasza w sposób ogólnie dostępny następujące informacje:

- 1) stosowane stawki oprocentowania środków na rachunkach bankowych, kredytów i pożyczek – informacje wywieszone na tablicach informacyjnych we wszystkich placówkach Banku oraz na stronie internetowej – adres – www.rbs.lututow.pl;
- 2) stosowane stawki prowizji i wysokość pobieranych opłat - informacje wywieszone na tablicach informacyjnych we wszystkich placówkach Banku oraz na stronie internetowej – adres – www.rbs.lututow.pl;
- 3) terminy kapitalizacji odsetek - informacje wywieszone na tablicach informacyjnych we wszystkich placówkach Banku w dokumencie informującym o stosowanych stawkach oprocentowania oraz zamieszczone na stronie internetowej – adres – www.rbs.lututow.pl;
- 4) stosowane kursy walutowe - informacje wyświetlane są w Oddziałach Banku (za wyjątkiem Oddziału w Sokolnikach) za pośrednictwem BS TV oraz zamieszczone na stronie internetowej – adres – www.rbs.lututow.pl i w systemie bankowości elektronicznej;
- 5) bilans z opinią biegłego rewidenta za ostatni okres podlegający badaniu - informacje zamieszczone w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, w siedzibie Banku, w Lututowie przy ulicy Klonowskiej 2 oraz na stronie internetowej – adres – www.rbs.lututow.pl;
- 6) skład Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej - informacje zamieszczone na stronie internetowej – adres – www.rbs.lututow.pl – zakładka O Banku/Władze Banku;
- 7) nazwiska osób upoważnionych do zaciągania zobowiązań w imieniu Banku albo jednostki organizacyjnej Banku - informacje zamieszczone w Rejestrze przedsiębiorców, KRS Nr 0000126783; odpis z KRS znajduje się na stronie www.rbs.lututow.pl;
- 8) informacje na temat przedsiębiorców – informacje zamieszczone na stronie internetowej – adres – www.rbs.lututow.pl – zakładka Kontakt/Agencje bankowe.
- 9) opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagradzania - adres – www.rbs.lututow.pl.
- 10) informacje o spełnieniu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogu posiadania wiedzy, umiejętności i doświadczenia odpowiedniego do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dawania rękojmi należytego wykonania tych obowiązków – adres – www.rbs.lututow.pl.
- 11) informację o adekwatności kapitałowej – adres – www.rbs.lututow.pl.
- 12) oznaczenie Banku Zrzeszającego oraz przynależność do Systemu Ochrony adres – www.rbs.lututow.pl.

Rozdział 3

Ujawnienie informacji wynikających z Uchwały KNF nr 218/2014 r. z dnia 22.07.2014 r., dotyczącej „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych przez KNF

Bank ujawnia na stronie internetowej oświadczenie o przyjęciu „Polityki Ładu Korporacyjnego w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie”. Polityka ta również zamieszczone są na stronie internetowej – adres www.rbs.lututow.pl – zakładka Ład Korporacyjny/Polityka Ładu Korporacyjnego.

Bank ujawnia na stronie internetowej „Ocenę Rady Nadzorczej stosowania przyjętej w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie „Polityki Ładu Korporacyjnego w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Lututowie” w 2017 roku - adres www.rbs.lututow.pl zakładka Ład Korporacyjny/Ocena Polityki Ładu Korporacyjnego.

Bank ujawnia na stronie internetowej podstawową Strukturę organizacyjną – adres www.rbs.lututow.pl zakładka Ład Korporacyjny/Struktura Organizacyjna RBS w Lututowie.

Bank ujawnia na stronie internetowej – adres www.rbs.lututow.pl – Strona Główna/Reklamacje informacje na temat składania reklamacji dotyczących funkcjonowania Rejonowego Banku Spółdzielczego w Lututowie.

ZARZĄD
Rejonowego Banku Spółdzielczego
LUTUTOWIE

